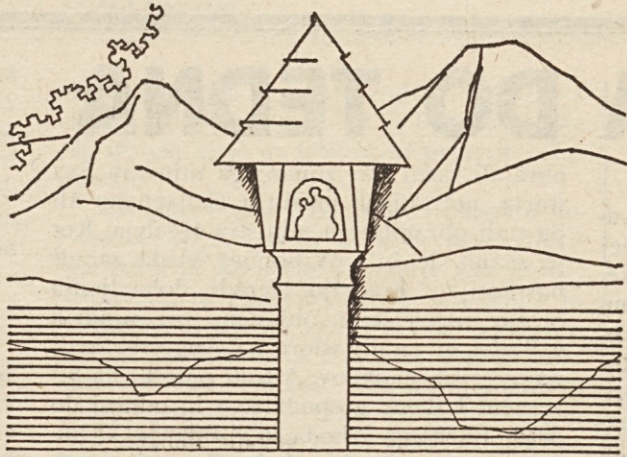

NAS TEDNIK

**KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO**

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt **P. b. b.**

LETO XXI / ŠTEVILKA 19

CELOVEC, DNE 8. MAJA 1969

CENA 2,50 ŠILINGA

MATI

*Troje oznanja in priča veseljnost Boga:
Luč, Lepota, Ljubezen!*

Luč njegovo? — Imamo nebo!

Lepoto božjo? — Imamo zemljo!

Ljubezen nebes? — Mati zrcali jo!

Ivan Pregelj „Naše najvišje“

Nedavno je bilo v mali družbi. Mlad akademik je v razgovoru mimogrede nekam smelo dejal: Tisti čas, ko smo se navduševali za mater, domovino in Boga, so minili. Sodobna mladina odklanja vsakršno čustvenost in se izjavlja za pot razuma in realnosti. V zadregi je v sledeči debati zanikal, da s tem istoveti čustvenost z idealizmom, vendar je v tej zvezi ostala neizgovorjena beseda, vredna uvodnika ob materskem dnevu.

Nekje med nami živi mati s štirimi hčerkami. Med moderne žene se šteje, moderno gospodinj, zanima se za moderno muziko in sodobno modo, s ponosom spremlja možovo poklicno delo — skratka: moderna žena in mati, človek brez jokavosti in tiste čustvenosti, ki je izraz zdraženih živcev in bolesterne duševne prenapetosti. Pa bi ji kdo dejal po strogo razumskem računu: V modernem svetu zahteva lahko več kot golo zunanost mode, frizure in tehniziranega dela v domu; gre ti vsa pravica človekove svobode, življenje je hladen račun dajanja in sprejemanja, tvoja osebna korist ti torej bodi izključni cilj tvojega prizadevanja. Tako velevata razum in realnost! Mehka beseda po delu utrujenemu možu, pri srčna pohvala za ubogljivost malih, tvoj božajoči pogled na najmlajšo, ki ji še sije sonce detinstva, tvoja skrb in ljubezen za prijeten, domač dom, tvoje veselje, ko natisiš med dnevom mlado in staro, tvoja briga za snažno perilo, primerno oblačilo, tvoje navdušenje za domačnost družinskih večerov ob igri in godbi in knjigi, tvoja svarila ob nepokorščini otrok in še tvoj zaskrbljeni pogled na gospodarja-moža in očeta, če mu njegovo vedrino grenijo dela prenatrpani dnevi — kaj vse to. Čemu vsa ta že davno preživeta navlaka nekdanjih, danes zastarelih in le še pomilovalnega posmeha vrednih oblik družinskega življenja! Razum ti narekuje tvojo korist in tvoje ugodje, vsakršno tvoje delo naj se ti plača, vse tvoje žrtve od porodov pa do ob bolnikovi postelji prečute noči izračunavaj v denarju in ga prezentiraj svetu po načelu: daj, dam!

Še drugo mater poznam. V preprosti hišici na hribečku živi s svojim možem-delavcem. Medtem ko služi on med tednom skromni kruh izven doma, gára žena od jutra do večera, da doprinese s pridelkom borne zemlje in malega hleva svoj delež k vzdrževanju družinice štirih, če pristejem še njena dva nadobudna malčka, katerih starejši trga svoje prve blačke. Moderni svet bi tej ženi dejal razumsko tole: Neki Mansholt je izračunal vso bedastočo in nesmiselnost tvojega garanja. Kmetijstvo se plača šele ob svojih dvesto hektarih ter ob popolni mehanizaciji kmečkega dela. Dokler ti torej otroka zabranjujeta tvojo zaposlitev v kaki tovarni ali drugem obratu, vas bi moral preživljati očetov zaslužek. Danes izračunavamo zaslužek vsakršnega dela in nihče ne sme delati zastonj, tako velijo gospodarska načela. Ves tvoj trud in tvoja soskrb za vsakdanji kruhek in čeden skupni domek, ki ju vršiš dobesedno zastonj — da izvzamemo neznatno vrednost tvojega pridelka —, je proti vsem racionalnim pravilom modernega življenjskega pojmovanja. Če ti torej tvojega dela ne plača nihče in če garaš domala zastonj, potem je pametneje, da tvoje njivice za-

Angleška kraljica na državnem obisku

V ponedeljek, ob 15.45 popoldne je prispela na Dunaj na petdnevni obisk angleška kraljica Elizabeta II. z možem Filipom, vojvodom edinburškim. Na dunajskem letališču jo je sprejel državni predsednik Franz Jonas s soprogo. Navzoči so bili tudi britanski veleposlanik v Avstriji Sir Anthony Rumbold, avstrijska vlada in zastopniki diplomatskega zbora dežel, ki so članice Commonwealtha.

Ker angleških gostov ne bo na Koroško, so jih pozdravili na letališču s pesmijo otroci glavne šole v Sinči vasi.

Angleška kraljica si bo ogledala s svojim spremstvom razne zanimivosti na Dunaju in v drugih avstrijskih deželah. Elizabeta II. obišče Avstrijo kot prva najvišja

predstavnica angleške krome po razsulu stare Avstrije.

Visokim gostom iz Velike Britanije bodo poskušali avstrijski predstavniki pokazati kar se da veliko kulturnih zanimivosti in napredka v drugi republiki. Angleški vojaki so bili med tistimi, ki so osvobodili Avstrijo izpod nacističnega jarma. Do leta 1955 so bile angleške čete na Štajerskem in Koroškem. Velika Britanija je skupno s Francijo, Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike podpisala dne 15. maja 1955 avstrijsko državno pogodbo. Sedaj pa je Velika Britanija prav tako kot Avstrija članica gospodarske organizacije EFTA.

Predsednik Jonas je v pozdravnem nagovoru tudi naglasil trenutno sodelovanje med Veliko Britanijo in Avstrijo, a tudi skupne korake iz prejšnjih časov.

Wem dient der Kärntner Heimatdienst?

Man soll bedauerliche Erscheinungen der menschlichen Gesellschaft nicht dadurch aufwerten, daß man sich über sie in allenlangen Kommentaren ausläßt, man soll es aber ebenso vermeiden, den Kopf wie jener berühmte Vogel in den Sand zu stecken und einer Politik nachzuhängen, die mit nobler Ignoranz erschütternde Dinge nicht wahrhaben will. Deshalb haben wir uns entschlossen, uns mit den jüngsten Ereignissen rund um den Kärntner Heimatdienst zu befassen. Sie sind symptomatisch für eine Atmosphäre, die wir atmen, in der und mit der wir leben. Wir alle! Es ist nicht unsere Gewohnheit, Jahresversammlungen von Organisationen zu kommentieren, die uns gegenüber feindlich eingestellt sind. Wir tun es nicht, weil wir lieber in die Zukunft als in die Vergangenheit schauen. Wir tun es vielleicht auch deshalb nicht, weil wir nun einmal am kürzeren Hebel sitzen. Welche Minderheit sitzt nicht am kürzeren Hebel? Wir können keine Gemeinderatsbeschlüsse veranlassen.

Gestrige oder zukunftsorientierte Politik

Wir waren noch bei keiner Hauptversammlung des KHD anwesend, entnehmen aber den ausführlichen Zeitungsberichten, daß sich Vokabular und Forderungspro-

travijo in poženejo plevel in grmovje ter da sprazniš svoj hlevček in pustiš, da ga zapredejo pajki. Tvoje stališče, revna podeželska mamica, bodi: daj, dam!

Še tretjo mater sem poznal, živečo istotako v preprostem podeželskem domu. Nad osemdeset let je dosegla. Z možem sta bila nadvse marljivo gospodarila na mali kmetijici in svoje štiri otroke vzgojila v pošterne fante-može in dobra dekleta-žene. Mož ji je v visoki starosti umrl, sama pa je ostala svojih zadnjih pet let priklenjena na bolniško posteljo. Skozi okence je samo še doživljala jutra in večere, v igred in jesen, mala sobica je ostala njen življenjski prostor, dolge in samotne dneve in nočne ure na postelji so bile ritem njenega življenja. Kaj naj bi bila revica storila, če bi hotela slediti modernemu razumarstvu? Čemu nesmisel trpljenja, če pa ga preprosta tableta docela odpravi in počasneje ali hitreje konča! Morda bi bili domači razumarstvo lahko spravili mater v hiralnico ali bolnico in bi bili istotako rešeni križa

gramm mit geradezu stereotyper Festigkeit Jahr für Jahr wiederholen. So da sind: Minderheitenfeststellung, Wachsamkeit der heimattrauen (neuerdings sogar vaterlandstreuen) Grenzbevölkerung, kein Kulturaustausch mit dem kommunistischen Jugoslawien, das slowenische Gymnasium in Klagenfurt ist ein Geschenk usw. Im Grunde bedeuten diese Punkte eine extrem konservative, um nicht zu sagen: reaktionäre Schau einer Volksgruppe, die in ihrer Existenz bedroht ist. Es scheint fast einem politischen Kabarett entnommen zu sein, was ein namhafter Landespolitiker der FPÖ bei der erwähnten Hauptversammlung zutage förderte: als Beweis für eine eklatante Unterwanderung der »heimattrauen« Bevölkerung Südkärntens führte er die Tatsache an, daß von 22 slowenischen Krankenschwestern, die vor zwei Jahren ihren Dienst im Landeskrankenhaus Klagenfurt angetreten haben, sich bereits sechzehn hier verlobt oder vermählt hätten. Da scheint der Heimatdienst also vom Neuen oder Grünen oder Gelben Blatt in punkto Klatsch und Schlafzimmerschnüffelei manches gelernt zu haben. Denn Verlobungen werden wohl nicht amtlich registriert. Alle Achtung vor den langen Fingern der heimatdienstlichen Vorsehung.

Das ist das Musterbeispiel einer Haltung, die sich am Gestern orientiert. Die Geister der Vergangenheit, an die die Herren nicht

in težave. Pa je bolna mamica zaslutila skrivnost vdanega trpljenja, ker je tolikokrat prečula v tihi molitvi k svojemu Gospodu in je s svojo neizmerno požrtvovalnostjo bogatila svoje, soseščino in vso faro. In njeni občutijo praznino po njenem odhodu dvakratno trdo, ker vedo, da jih je zapustila svetniška bolnica. Moderni svet pa z nerazumevanjem odriva misel na starost, bolezen, trpljenje smrt. In sončni prvi majnik zadnje poti matere-svetnice bi mu bil kvečjemu preostanek stari-kave romantike.

Morda morajo miniti še desetletja in ta generacija, da se moderni svet tehnike in astronavtike dokoplje do modrosti drugega vaticanskega koncila, ki je Očeta nazval Ljubezen, Cerkev služabnico Ljubezni in našo vernost dejavno službo v Ljubezni Očetu in bližnjemu. Dotlej naj nam bodo vsaj matere glasnice življenjske modrosti, ki edina dela življenje življenja vredno in človeka Bogu sličnega: čiste, nesebične ljubezni. dro

IZ VSEBINE:

Arabsko-izraelski vrtiljak	2
Gallus v Sloveniji	3
»Sosedov sin«	3
Ali je slovenščina še zanimiva?	4
Slovenec — da ali ne?	4
Praznik dela v Št. Rupertu	5
Športne novice	6
Prvi materinski praznik	7
Radio in televizija	8

gerne erinnert werden — persönlich nicht. Die Butter auf ihrem Kopf könnte schmelzen. Wir werden nicht müde werden, an diese nazistische Vergangenheit zu erinnern. Wir würden es nicht tun, wenn wir wüßten, daß die Betroffenen heute anders denken. Wir achten jeden, der unter dem Eindruck des grauenvollen Völkermordes unter Hitlers scharfer Klinge umzudenken gelernt hat, mag er damals wie immer zum System gestanden sein. Wer hat Nordgrenzen eingerissen, wer hat Slowenen auf Proskriptionslisten den Henkern des Dritten Reiches ausgeliefert, wer wünscht uns heute noch zum Teufel und würde es unter der schützenden Hand eines Adolf in zweiter Auflage ohne zu überlegen neuerlich in die Tat umsetzen? Stiefel und Lautstärke waren schon einmal beherrschend in Europa, was wir heute wünschen, ist klare, tolerante Sachlichkeit.

Plädoyer für eine Zeitung

Er fürchte nichts mehr als das Wort Toleranz, hat Abwehrkämpferbundobmann Dr. Pichs bei der Versammlung geäußert. Es war der Auftakt für eine Hetzjagd auf die Klagenfurter »Kleine Zeitung«, die sich in ehrlicher Weise bemüht, Probleme aufzugreifen, aufzuzeigen, Lösungsmöglichkeiten vorzuschlagen. Wir wollen es nicht verhehlen, daß wir nicht in jedem und allem mit der Schreibweise der »Kleinen Zeitung« in Minderheitenfragen einverstanden sind. Wir stehen aber ebensowenig an zu erklären, daß dieses publizistische Organ Kärntens den Mut hat, Dinge auszusprechen, die, wie es scheint, immer noch tabu sind. Keine andere Kärntner Zeitung wagt sich mit solcher Offenheit an Fragen des echten Miteinanders. Und nun wissen wir auch, warum: die Rüge von seiten der Heimatdienstgewaltigen würde nicht ausbleiben. Solche reaktionäre Denk-Einbahnen können wir nicht gutheißen. Eine Politik, die sich an den Denkmodellen des Kärntner Heimatdienstes orientieren wollte, würde bedeuten: Minderheitenfeststellung (= Legalisierung eines in vergangenen Jahrzehnten mit physischen und psychischen Mitteln geführten verhohlenen und unverhohlenen Eindeutschungsprozesses), Schlagbaum nieder an unseren Grenzen zum Nachbarland Slowenien auch für die Oper, für Vortragende, für Sänger in beiden Richtungen, Auflösung des slowenischen Gymnasiums, Verbot von (Nadaljevanje na 5. strani)

OD TEDNA DO TEDNA

NOVO VODSTVO SLOVAŠKE KP

BRATISLAVA: Novi predsednik slovaške KP je postal Stefan Sadovsky, doslej ministrski predsednik slovaške republike. Njegov predhodnik Gustav Husak je namreč prevzel pred nedavnim vodstvo češko-slovaške KP (glej NT 17, 24. april 1969). Sadovskega prištevajo med Husakove pristaše. V svojem nastopnem govoru je naglasil, da se v bistvu pojanuarske politike ne bo spremenilo nič. Novi slovaški ministrski predsednik je postal Peter Colotka; on je bil predsednik čekoslovaškega parlamenta, preden je prevzel to mesto bivši vodja KPCS Aleksander Dubček. Zanimivo je, da bi moral po domnevah nekaterih krogov postati predsednik slovaške vlade Aleksander Dubček.

INDIJSKI PREDSEDNIK UMRL

NEW DELHI: Prejšnjo soboto je umrl indijski predsednik dr. Zakir Husain v 72. letu starosti zaradi srčnega napada. Ko je pred dvema letoma postal predsednik pretežno hinduistične države, so se nekateri bali političnih izgrediv, kajti Husain je bil mohamedanec in se je v svojih mlajših letih udeleževal v organizaciji, ki je pozneje dosegla ustanovitev islamske države Pakistana; prav s Pakistanom pa se je vojskovala Indija pred 4 leti zaradi pokrajine Kašmir.

NASER ZOPET GROZI

KAIRO: Predsednik Naser je v nekem govoru izjavil, da bo Egipt povrnil vsak izraelski napad in da tudi ne bo prizanašal civilnim ciljem. Sploh je opaziti zadnje čase živahno diplomatsko dejavnost v Kairu. Prejšnji teden se je mudil tam sirijski predsednik Atasi, ki si je z novo ustavo precej okrepil položaj nasproti vojaškim silam. Te dni pa je prišel na razgovore jordanski kralj Husein, da poroča o svojem potovanju po Evropi in Ameriki. V arabskih državah se baje tudi širi bojazen, da bi utegnili Francija ubrati po de Gaullovo odstopu novo politiko v odnosih do Arabcev oziroma Izraelcev (glej tudi komentar »Arabsko-izraelski vrtiljak«).

KRIZA V LABURISTIČNI STRANKI

LONDON: Wilsonov položaj v britanski vladi se je po najnovejših poročilih zopet okrepil. Zadnji teden je izgledalo, kot da bi moral zaradi nasprotij v lastni stranki odstopiti. Za morebitnega naslednika so

navajali razni viri zunanjega ministra Stewarta, notranjega ministra Callaghana ali pa tudi obrambnega ministra Healyja. Kot je znano, je bila Wilsonova vlada zaradi nasprotij s Francijo, zaradi dobavljanja orožja nigenijskim oblastem pri umorih v Biafri in zaradi vdora na Anguillo sredi najostrejših napadov. A tudi položaj na Severnem Irskem, gospodarstvo in odnosi do držav Bližnjega vzhoda so vprašanja, ki hudo težijo londonsko vlado. Zunanji minister Stewart je izjavil, da Velika Britanija ne bo zahtevala izstopa Grčije iz Evropskega sveta pri zasedanju te organizacije v Londonu, ko se bodo spomnili dvajsetletnice njenega obstoja.

SZ SE HOČE POGAJATI S KITAJSKO

MOSKVA: Moskovska vlada je predložila Pekingu, naj skliče še ta mesec v Habarovsku mešano komisijo, ki bi proučila obmejna vprašanja. To komisijo so ustanovili leta 1951, zadnjič se je sešla leta 1967. Mao Ce-tungov naslednik Lin Piao je pred

kratkim izjavil, da je skušal Kosigin dne 21. marca telefonirati s kitajskimi voditelji, kar pa so oni odklonili. Kot se še dobro spominjamo, je prišlo v začetku marca do krvavih spopadov na otoku Damanski na reki Usuriju, ki ga Kitajci zahtevajo zase.

SOVJETSKO POSOJILO ČSSR

PRAGA: Po sporočilih raznih tiskovnih agencij je obljubila Sovjetska zveza praški vladi kredit v znesku 500 milijonov rubljev v konvertibilni valuti, a to s pogojem, da bodo oblasti skrbele za normalizacijo. Prednost posojila v konvertibilni valuti je v tem, da bi lahko kupila praška vlada industrijske naprave v zahodnih deželah. Kot je znano, je prav gospodarsko področje eno izmed najbolj perečih vprašanj, s katerimi se mora otepati ČSSR.

SAMOZAVEST V LJUBLJANI

DUNAJ: Dunajski časopis »Die Presse« je prinesel prejšnjo soboto na 3. strani daljši članek »Selbstbewußtsein in Laibach«, ki ga je napisala Christine von Kohl. Ta prispevek izraža zaupanje Slovencev v vlado Staneta Kavčiča, ki je že dvakrat od-

klonil povabilo v Beograd, in pa vero v uspešni gospodarski razvoj Slovenije.

V pogovoru z Bojanom Lubejem je bila razvidna vzorna manjšinska ureditev v Sloveniji. 11.000 Madžarov in 2500 Italijanov uživa popolno enakopravnost. A bilo je tudi spoznati nezadovoljstvo Slovenije zaradi neurejenega manjšinskega vprašanja na Koroskem. Avstrija še zdaleč ni izplnila vseh obveznosti člena 7 državne pogodbe. Tega dejstva tudi ne morejo zakriti še tako dobri sosedski odnosi.

ZATIRANJE BASKOV V ŠPANJI

MADRID: Francova policija je zopet aprila tri baskovske duhovnike in laike, ki so se udeležili majskih demonstracij. Baskovski organizaciji ETA očitajo tudi razne atentate in spopade.

BOJ BIAFRE ZA NEODVISNOST

LAGOS: Radio Biafra sporoča, da se bo Biafra po naročilu narodnih voditeljev bojevala še naprej za neodvisnost. Ljudski zastopniki so tudi imenovali predsednika Ojukvua za generala. Biafranskim četam je uspelo, da so zavzele mesto Overi in izgnale od tam nigerijske vojske. Nekaterim biafriškim enotam je tudi uspelo, da so prodrle v bližino pristanišča Port Harcourta, ki so ga zavzeli Nigerijci z angleško pomočjo lani poleti. Nigerijski diktator Gowon je zahteval pred kratkim brezpogojna pogajanja z »odpadniki«. Najemniški piloti pa še bombardirajo naprej bolnišnice, cerkve in druge civilne cilje v Biafri. Toda OZN molči, ker je baje organizirani uboj v Biafri notranja zadeva Nigerije.

Angleška kraljica Elizabeta II., ki je sedaj na obisku v Avstriji, v krogu svoje družine.

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — KOMENTAR — TEDENSKO OGLEDALO

ARABSKO-IZRAELSKI VRTILJAK

Generalni tajnik OZN U Tant je izjavil, da divja na Bližnjem vzhodu vroča vojna. Skoraj ne mine dan, da ne bi prišlo do krvavih spopadov. Predsednik Naser je zahteval v nekem govoru, naj prisilijo Izraelce v dvofrontni boj. Sicer je izginila iz slavnostnih govorov arabskih politikov fraza o uničenju Izraela, ker je to koristilo samo Izraelcem, toda bistvo njihovih zahtev je ostalo isto. A tudi Arabci si med seboj niso edini. V Libanonu je odstopila vlada Rašida Karemeja zaradi težav s palestinskimi partizani. Kralj Husein je potoval cel mesec skozi Ameriko in zahodno Evropo, da bi tam obrazložil arabsko stališče; toda njegove predloge so nekatere države in partizani takoj zavrnili, samo predsednik Naser ga je baje podprl. V Siriji divjajo oblastni boji, ki ovirajo enoten nastop proti Izraelu. Irak se mora bojevati na več frontah; čete ima v Jordaniji, da bi od tam rušil Izrael; na vzhodni meji je prišlo do spopadov z Iranom zaradi nesporazumov ob Šat el Arabu, in na severu so se poostriboji s Kurdi, ki se bojujejo že desetletja za lastno državo.

Ujetniki lastnega mišljenja

Predsednik Naser je veljal celo desetletje za najbolj uglednega arabskega politika. Uspehi na notranjem in zunanem področju so mu dali precejšnjo moč; bil je voditelj vseh Arabcev, njegova beseda je zalegla največ. Tej zmoti je zapadlo mnogo držav. Naser je dobival vsestransko podporo, zaradi katere se je zapletel v zunanje-politične pustolovščine. S sovjetsko pomoč-

jo je zgradil asuanski jez in razne industrijske naprave. Zahodne države so dobavljale živila in cele tovarne. Vmešavanje v Jemenu je začelo Naserju vse močnejše piti kri. Sledile so notranje težave. Gospodarstvo je nazadovalo, ljudstvo je bilo nezadovoljno, ker obljubam niso sledila dejanja. V istem času se je Jordanija sicer tiho, a vendar nepretrgano krepila in kazalo je, da bo Huseinovo kraljestvo dobilo zdravo gospodarsko podlago. Libanon je veljal za Švico Bližnjega vzhoda.

Tragedija za Arabce se je izpolnila leta 1967. Vse bolj jih je bolel Izrael. Ker politiki niso imeli nobenega smisla za realizem, ker je ljudstvo zahtevalo dejanja namesto besed, ker so bili Arabci preveč zaljubljeni v svojo slavno preteklost in v navidezne uspehe lastne politike, so povzročili vojno z Izraelom; s tem so dosegli čisto nove meje.

Moč in nemoč partizanov

Ko je romal Husein skozi Ameriko in Evropo, je razvil nov mirovni načrt na podlagi sklepa Varnostnega sveta OZN iz novembra 1967. Huseinov predlog je odjeknil različno med Arabci. Najbolj so ga odklonili teroristi. Do spopadov med njimi in policijo ter redno vojsko je prišlo v Jordaniji in Libanonu, kjer zahtevajo mohamedanci vsestransko in brezpogojno pomoč Palestincem, medtem ko je krščanska večina za mirno sožitje; predobro se zaveda, da bi v združenju arabski državi docela izginili v mohamedanski morju. Podtalna gibanja kot Al Fatah in druga

javljajo svetu mogočne uspehe, pa tudi uradne arabske napovedi so take, da bi morali Izraelci izgubiti od junija 1967 vsaj polovico vojske in orožja, če bi bile količkej resnične. Na napade so odgovorili Izraelci s protinapadi, ki so bili za Arabce povezani z občutljivimi izgubami. Ker je zadelo nekaj raket izraelsko pristanišče Eilat, so malo nato padale bombe na Akabo. Ob Sueškem prekopu so zgradili Izraelci utrdbe, ki jim Naserjeva streliva niso kos. Zaradi spopadov se je spraznila pokrajina vzdolž Sueškega prekopa, ki je bila prej eno izmed glavnih egipčanskih industrijskih središč. Naser je začel pošiljati komandose čez prekop; večina se ni več vrnila. Izraelci so uničili jezove in transformatorske postaje v južnem Egiptu. Egipčani so to sicer takoj dementirali, zahodni časnikanji so se lahko prepričali o izraelski »laži«; Naserjevi govori pa so le potrdili izraelsko sporočilo.

Za arabske partizane so napadi bolj krvavi kot uspešni. Sicer živijo v zmotnih predstavah o zmagovitih bojih, kar jim daje še bolj duška. Resnica pa je le bolj bridka. Vse primere iz zgodovine ali od drugod, n. pr. iz vietnamskega ali južno-ameriškega pragozda, so jalove, ker so razmere v puščavah Bližnjega vzhoda čisto drugačne. V koruptivnih državah jugovzhodne Azije ali Južne Amerike je položaj drugi kot v Izraelu, ki je že večkrat dokazal, da se hoče boriti do zadnjega za svoj obstoj, za ohranitev svojega napredka. Tudi Sovjetska zveza, ki sicer podpira »napredne« arabske države z orožjem in drugimi dobrinami, je obsodila gverilska gibanja, ker pač predobro ve, kako priljubljena je

njena navzočnost med ljudstvom, in kdo je veliki duhovni oče teh gibanj. Nenehni spopadi pa so tudi nevarnost za pogovore štirih velesil, ki končno same hočejo urediti položaj na Bližnjem vzhodu. Pri tem ostane samo vprašanje, če niso začeli zidati hiše pri strehi. Dvomljivo je, če so njihovi nameni res odkriti. Če hočejo trajen mir, morajo doseči neposredna pogajanja med Arabci in Izraelci. Takih pogovorov si pa trenutno ne more privoščiti nobena prizadeta arabska vlada. Treba se je pač ozirati na soseda, ki čepi do zob oborožen v istem piskru, treba je tudi upoštevati ljudstvo in partizane, ki veljajo pri navadnih ljudeh, ki nimajo ničesar zgubiti, za edine odkrite borbe, ki tvegajo vse, da bi rešili narod in ponos.

Ravno ta iracionalni položaj je glavna ovira za mirovno ureditev. Preenostavno je, očitati odgovornost za sedanji položaj samo Izraelcem. Grehi zadnjih 50 let se maščujejo vse huje.

Kako piškava so jamstva OZN, se je pokazalo prejasno leta 1967. Izraelski zunanji minister Aba Eban je izjavil, da hočejo plačati Izraelci precejšnjo ceno za mir; in Izraelci so pokazali že večkrat, da njihove besede ne ostanejo samo besede. Tega bi se morali zavediti tudi Arabci. Pokazalo se je pa tudi, da lahko manjša, a dobro izvežbana in do zadnjega odločena vojska zmore več kot velika, a bojazljiva in neurejena množica.

Medtem pa predsednik Naser govori ponovno o neizogibni četrti vojni z Izraelom, ki bo tokrat gotovo uspešna. Če bo Alah dal — in ša Alah.

Jože Wakounig

Koroški pevci so ogreli srca

„Jakob Petelin Gallus“ je gostoval v Sloveniji

Prizadevni Gallusovi pevci so v preteku enega meseca že drugič nastopili na samostojnih koncertih v Sloveniji. 22. 3. so dosegli prav gotovo višek, ko so nastopili pred popolnoma razprodano dvorano Slovenske filharmonije v Ljubljani. Poslušalce je koroška pesem, ki jo Gallusovi pevci gojijo z veliko žrtvijo in zato s toliko večjo ljubeznijo, navdušila v nepričakovani meri. Eden od številnih predstavnikov, ki so nastopajoči zbor pozdravili, je zadel v živo, ko je dejal, da je na istem odru nastopilo že mnogo zborov in vse so tudi pozdravljali; tokrat pa je nastopil koroški slovenski zbor, ki je pel koroške slovenske pesmi. Kako prav so ravnali organizatorji tega koncerta, da so povabili Gallusa v Ljubljano, je dokazalo navdušenje poslušalcev v dvorani.

23. marca je Gallus nastopil tudi v Kropi na Gorenjskem in prikazal ljubiteljem koroške pesmi njeno lepoto. Oba koncerta je vzorno organiziral vodja Koncertne poslovalnice v Kranju g. direktor Peter Lipar. Med obema koncertoma so pevci posneli vrsto pesmi koncertnega sporeda na RTV Ljubljana.

»Pevski zbor J. P. Gallus v Trbovljah«

Pod tem naslovom je ljubljansko »Delo« 24. aprila objavilo poročilo o Gallusovem nastopu v Trbovljah. Napisal ga je dolgoletni dirigent trboveljskega »Slavčka« Jože

Skrinar. Posredujemo ga tudi našim bralcem:

— Minulo soboto je pevski zbor Jakob Petelin Gallus iz Celovca vrnil obisk trboveljskim »Slavčkom« in pripravil v dvorani Delavskega doma, ki je bila to pot zadovoljivo zasedena, prijeten večer koroške narodne pesmi.

Po uvodni pesmi je bila manjša slovesnost, na kateri je predstavnik Zveze Svobod in kulturno prosvetnih društev Slovenije Milko Skoberne izročil Rudiju Dolničarju, dolgoletnemu pevovodji v revirjih, spominsko Gallusovo plaketo.

Za gostovanje v Trbovljah je celovski zbor pripravil širok spored, v katerega so vključili pesmi Gallusa, katerega ime nosi, nekaj umetnih pesmi slovenskih komponistov (Lipar, Vogrič, Simoniti), pretežno pa njihov domačo, koroško pesem.

Čeprav so koroške pesmi pogosto na koncertnih sporedih naših zborov, so »petelinčki«, kakor je zbor predstavil njihov predsednik Urhej Kassel, zapeli »slavčkom« in Trboveljčanom večinoma pesmi, ki jih z našega odra še ni bilo slišati. Zapeli pa so jih tako, kot to znajo in zmorejo samo rojeni Korošci. Prav je povedal zborovski dirigent dr. France Cigan, da ima vsaka koroška narodna pesem pravzaprav dve melodiji; eno je moč zapisati v notnem črtovju in jo zato lahko prepeva vsakdo, druga pa je skrita v vokalu in je dosegljiva samo

tistemu, ki se je z njo rodil. Prav to, ta druga skrita melodija, pa je bila vsa lepota in užitek, ki so ga Celovčani prinesli v Trbovlje.

Dirigent pozna v potankosti glasovni potencial svojih pevcev in se je zato odločil za, rekel bi, komorno izvajanje, kar je bilo odločilno za glasovno izenačenost zboru in dosledno izvajanje vseh fines in odtenkov, ki jih nudijo koroška narodna pesem in ki jih je zbor z lahkoto obvladal. Komorna oblika podajanja je takoj ustvarila intimen kontakt med izvajalci in poslušalci, ki se je ves čas koncerta poglobljal do zahtevane ponovitve Miheličeve priredbe pesmi »Puobač sem star šele 18 let« in do dodane pesmi »Nmau čez izaro«, s katero so gostje končali koncert.

Prisrčno je bilo tudi prijateljsko srečanje po koncertu, na katerem je goste pozdravil podpredsednik trboveljske občine Tone Ličar in jim poklonil spominsko darilo. Ob sproščnem prepevanju »petelinčkov« in »slavčkov« je minil večer, ki je mnogo prispeval k nadaljnemu zblizevanju slovenskih pevcev iz Koroške in matične domovine. —

GOSTOVANJE LJUBLJANSKEGA BALETA

V soboto, dne 10. maja, bo v Mestnem gledališču v Celovcu izredno zanimivo gostovanje. V okviru kulturne izmenjave med Slovenijo in Koroško pride v Celovec balet ljubljanske opere. Marca je gostoval celovski Mestno gledališče v Ljubljani z Mozartovo opero »Figarova svatba«. Ljubljani bodo uprizorili Sergeja Prokofjeva balet »Romeo in Julija« v koreografiji Henrika Neubauerja. Dirigent je Demetrij Žebrič, za scenarijo in kostume je poskrbel Dušan Ristič. Glavni vlogi igrata Lidija Sotlarjeva (Julija) in Janez Mejač (Romeo).

Po uspelem koncertu v Trbovljah je zbor nastopil naslednjega dne tudi v dolenski metropoli, v Novem mestu. »Dolenski list« je pod naslovom

»Gallus« navdušil Novomeščane poročal o nastopu koroških pevcev med drugim:

— Okoli 300 poslušalcev v novomeški dvorani doma kulture je v nedeljo, 20. aprila popoldne, z bratskim aplavzom nagradilo mešani pevski zbor »Jakob Petelin — Gallus« iz Celovca za njegov koncert umetnih in koroških narodnih pesmi.

Goste iz slovenske Koroške je pozdravil ravnatelj glasbene šole Ernest Jazbec. Poudaril je, da gojimo Slovenci s svojimi brati v zamejstvu še posebno tople vezi.

Pevski zbor je pod vodstvom svojega dirigenta dr. Franceta Cigana na dveurnem koncertu zapel več umetnih in koroških narodnih pesmi. Pel je skladbe Gallusa, Liparja, Vogriča, Simonitija, Hartmanove, ljudske pesmi iz št. Janža v Rožu, nato pa narodne v priredbi vrste skladateljev.

Zbor je imel do zdaj več kot 20 samostojnih koncertov med svojimi rojaki na Koroškem, nastopil pa je tudi v inozemstvu. V Novem mestu je gostoval prvič. Tu so gostom pripravili še posebno tople sprejem. Dopoldne so jih predstavniki kulturnega življenja pričakali na Otočcu, po koncertu pa je koroške pevce sprejela v gostišču »Breg« predsednica sveta za prosveto in kulturo prof. Ema Muser. —

Odlikovanje Slovenske filharmonije

Predsednik Tito je odlikoval Slovensko filharmonijo ob 20-letnici njenega dela po drugi svetovni vojni ter ob 60. obletnici ustanovitve orkestra, ki nastopa pod tem imenom od 1908. leta.

Oba njena ansambla, orkester in zbor, sta imela v zadnjih dveh desetletjih nad 1500 koncertov (od tega okoli 150 v tujini). Izvedla sta nad 800 del slovenskih in jugoslovanskih skladateljev in gostovala v vsakem večjem jugoslovanskem kraju, poleg tega pa je Slovenska filharmonija redni gost zagrebške in beograjske filharmonije, s katerim prireja izmenjalne koncerte.

Slovenski umetniki so v lanskem sezoni gostovali že v Avstriji, Italiji, Švici, na češko-slovaškem in na madžarskem. Obetajo se jim še nove poti v Belgijo in skandinavske države.

SLOVENC

doma in po svetu

Nagrade mesta Ljubljana

Tradicionalne nagrade mesta Ljubljana za najpomembnejše dosežke na področju kulture in športa bodo letos, 9. maja, po sklepu skupščine dodeljene inž. arh. Savinu Severju, akad. slikarju Gabrielu Stupici, pesniku Danetu Zajcu, ansamblu mladinskega gledališča, pianistu Aci Bertondlju in uglednima športnikoma Miroslavu Cerarju in Ivu Danevu za dosežke na olimpiadi v Mehiki.

Novi doktorji znanosti

Prektor prof. inž. Mirjan Gruden je v torek, 22. aprila, slovesno izročil doktorske listine novim doktorjem znanosti ljubljanske univerze. Zija Kučalič je postal doktor muzikoloških znanosti, Ivan Antolič, Dimitrij Bartenjev, Valter Krušič in Cedomir Ravnik so postali doktorji znanosti s področja stomatologije. Alice Haasz je postala doktor znanosti s področja nevropsihatrije, Vera Lenart doktor znanosti s področja ginekologije in porodništva ter Stojan Plesničar doktor znanosti s področja onkologije.

Vesti iz Švedske

Odkar imajo slovenski naseljenci na švedskem svojega dušnega pastirja g. Flisa, imajo slovenske maše po raznih mestih. Na svetno nedeljo, za veliko noč, na belo nedeljo je bilo v Malmö in Göteborgu več cerkvenih govorov in cerkvenih pobožnosti. V tem času so imeli slovenski naseljenci na švedskem na obisku glavnega direktorja slovenskih dušnih pastirjev msgr. Ignacija Kunstlja.

Iz Švice poročajo

Odkar imajo rojaki v Švici stalnega duhovnika p. Fidelisa Kranerja v kapucinskem samostanu v Zürichu, postaja tudi povezava med njimi boljša, ker jih vedno več prihaja k slovenskim mašam. V Zürichu je vsako 1. in 3. nedeljo v mesecu, vsako drugo nedeljo pa v Amriswillu in v Heerburgu. Predvidene so pa še po drugih krajih.

Največja slovenska skupina v Švici je v Amriswillu. Največ Slovencev dela v tovarni ESCO in Tripel. Nekaj deklet je tudi po privatnih službah. Na drugem mestu po številu zaposlenih Slovencev je Zürich, kjer so rojaki po raznih službah. Dekleta so po večini zaposlena po konfekcijskih tovarnah v Rhienecku, Diepodsau, Widnau in Appenzelu. Slovenski izobraženci: zdravniki, inženirji, tehniki, bolniške medicinske sestre in strežnice po bolnišnicah so pa raztreseni po vsej Švici.

Knjiga o opernem pevcu Antonu Šublju

Založba Euram Books je v Baslu izdala na 104 straneh reprezentativno opremljeno knjigo »From Carniola to Carnegie Hall. A Biographical Study of Anton Schubel, Slovenian Immigrant Singer and Musical Pedagogue«.

Knjiga, ki je pisana v angleščini, je posvečena spominu leta 1965 umrlega slovenskega pevca in glasbenega pedagoga Antona Šublja. Kot njena avtorja sta označena dr. Gilles Edward Gobetz, profesor sociologije in antropologije na kentski univerzi v Ohiju, in Daniel Fugger, slikar iz Merlebacha-Mosell, Francija. Prvi je Celjan, drugi pa Šubljev ožji rojak iz Domžal.

Anton Šubelj je najprej nastopal v ljubljanski operi, leta 1928 pa je odšel v Ameriko. Tam je bil član zboru v Metropolitan Operi v New Yorku. Imel je veliko koncertov po širni Ameriki za Slovence. Na njegovih sporedih je bila predvsem slovenska narodna pesem. Ko je bila slovenska operna pevka Pavla Lovšeta v ZDA, sta nastopala skupaj.

Ko je Anton Šubelj nehal nastopati kot pevec, se je ves posvetil Glasbeni matici v Clevelandu, katere ustanovitelj je tudi bil.

Slovinci iz Argentine poročajo

V župniji sv. Jožefa Pompejskega, ki jo je ustanovil rajni msgr. Janez Hladnik in ki jo sedaj vodi g. Tone Škulj, že dve leti opravlja kaplansko službo g. Mirko Gerbec. V tem času je s svojim neumornim delom pripravil v kraju Villa Elvira pogoje za ustanovitev nove župnije. Tamkajšnji škof ga je 19. aprila inštaliral za župnika. Za priči sta bila župnik Tone Škulj in msgr. Casanova.

V Cordobi je te dni praznoval 70-letnico znan in zavedni Slovenec, staronaseljenec Jože Jazbec, veliki dobrotnik vseh, ki so se po drugi svetovni vojni naselili v tem mestu. Jubilan je doma iz sončne Goriške.

Dne 17. aprila je slavil svojo 50-letnico rev. Jože Guštin, doma iz št. Jerneja na Dolenskem. Jubilan je bil 1945. leta posvečen v Krki na Koroškem v duhovnika. Potem pa je bil tri leta kaplan v Smihelu pri Pliberku, nato se je izselil v Čile, leta 1952 pa je prišel v Argentino in dobil kaplansko mesto pri sv. Ignaciju v Buenos Airesu.

REŽISERJEVA BESEDA

V kulturni oddaji RTV Ljubljana je direktor Slovenskega narodnega gledališča orisal repertoarni načrt za letošnjo sezono, v katerem je napovedal kar devet slovenskih del, ki jih bo to gledališče uprizorilo v dveh sezonah. Predvsem je podčrtal, da bomo dobili dobre slovenske tekste le, če bomo z uprizoritvijo slovenskih del spodbujali naše pisatelje k pisanju za gledališče.

Tudi v našem gledališču so letos na repertoarju tri slovenska dramska dela. Sicer so to starejša dela, ljudske igre s preprosto tematiko. Vendar prav taka tematika ugaja našim obiskovalcem. V naše gledališče prihajajo, da si odpočijejo od poklicnega udejstvovanja. In če jih zadovoljimo, smo storili svojo kulturno dolžnost.

»Sosedovega sina« smo uprizorili že pred dvajsetimi leti. Letos, ob stoletnici izida te Jurčičeve povesti v takratni reviji »Mladika« (oktober 1868) jo postavljamo ponovno na oder. Za dramatisacijo je to delo

nadvse mikavno, saj vsebuje polno močnih dramskih elementov in dialogov.

Škoda, da Jurčič ni bil dramatik, saj so njegovi junaki tako izklesani, njegov posluš za vesele in bridke strani takratnega življenja tako oster, da se njegova dela sama ponujajo za preliv v dramsko obliko. Mislim, da je imel umetniški svet našega gledališča srečno roko, ko je sklenil prav letos postaviti to delo ponovno na oder.

Kot režiser »Sosedovega sina« bi pripomnil samo to: Uprizarjanje ljudskih iger ni tako lahko. Večina njih ima močno zasedbo — pri »Sosedovem sniu« bo na odru kar osemtrideset sodelavcev. Uglasiti vso to nastopajočo množico je zelo težavno in zahtevno delo. Najmanjša neubranost lahko pokvari vse. Moji sodelavci to vedo in so zato z vsemi svojimi močmi pri stvari.

Našo mladino in tudi starejše ljubitelje Jurčičevih povesti vabim, da to lepo delo prečitajo. Potem bodo lažje presodili našo uprizoritev.

Drago Pogorelec — Karus

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE

gostuje z ljudsko igro

Po Jurčičevi povesti priredil Drago Pogorelec

Predstave bodo: v četrtek (na vnebohod), 15. majnika, ob 19.30 v farni dvorani v ŠKOCIJANU, v petek, 16. majnika, ob 20. uri v Kolpingovi dvorani v CELOVCU, v soboto, 17. majnika, ob 20. uri v Kulturnem domu v LOČAH in v nedeljo, 18. majnika, ob 14. uri v farni dvorani v SELAH.

Na prireditve vas vljudno vabita

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU
in
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V CELOVCU

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, pri voditeljih farne mladine in eno uro pred predstavo.

Sosedov sin

Ob robu povedano

Slovenec — da ali ne?

Kot vse kaže, je manjšinska problematika — vsaj za tiste, ki jo morajo razrešiti — ozko povezana z vprašanjem tako imenovanega ugotavljanja manjšine. Naše stališče v vprašanju ugotavljanja manjšine je znano. Ne bomo ga ponavljali.

Pred nedavnim je imela koroška socialistična stranka svoj občni zbor v celovski delavski zbornici. Tam je izjavil deželni glavar Hans Sima, da mora veljati v manjšinski koroški politiki tako imenovani princip priznavanja k manjšini (Bekennnisprinzip). Dodal je še, da ne moremo misliti na ponovno uvedbo Ahnenpaßa, ki ga poznamo iz pretekle nacistične dobe. Prav gotovo se tudi koroški Slovenci priznavamo k svobodni človekovi odločitvi, dovoljujemo si pa biti mnenja, da morajo biti ustvarjeni pogoji za povsem svobodno in pravilno odločitev. Dokler je priznavanje k slovenski narodnostni skupini politikum, ki po mnenju merodajnih krogov v deželi odloča o zvestobi domovini, o proavstrijstvu ali projugoslovanstvu, se ne moremo in ne bomo priznali k principu priznavanja, kajti v tem primeru bi šlo za zgolj politično, da ne rečem: državno-politično odločitev, ne pa za trezno ugotavljanje etnične pripadnosti. Isti dan je v istem Celovcu zboroval poleg koroških socialistov tudi Kärntner Heimatdienst, ki je z vso vnemo zahteval ugotavljanje manjšine (Minderheitenfeststellung), kar je z drugimi besedami izvedba principa priznavanja k manjšini.

Zgodovina je zadala koroškim Slovencem velike udarce. Ne bomo se s solznimi očmi obračali v preteklost. Eno pa prav gotovo z vso upravičenostjo lahko zahtevamo: manjšinska politika naj ne bo samo tolerantna, formalno-demokratska na osnovi priznavanja, ampak naj bo politika odkritega pospeševanja naših teženj. Ali je ta zahteva prevelika?

OBJAVA

SPREJEMNI IZPITI na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 5. julija 1969, s pričetkom ob 8. uri. Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti tele dokumente:

1. rojstni list
2. dokaz avstrijskega državljanstva
3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

ŠT. VID V PODJUNI

V nedeljo, dne 27. aprila 1969, so gojenke iz Št. Jakoba v Rožu uprizorile pri Voglu lepo igro »Luč v temi«, katera je bila prav lepo podana.

Brezverna mati in služkinja Cilka sta zares živeli v svoji vlogi. Pisatelj nam hoče v tej igri pokazati, kaj premore trdna in neomajna vera v Boga služkinje Cilke, v družini tako zelo brezverske gospodinje oziroma matere. Solzni smo bili tudi možki, kar dosti pove, kajti ženske so kmalu v solzah.

Zeleti bi bilo, da bi si vsi vzeli k srcu lep Cilkin vzgled!

ZIH POLJE
(Cerkveno žegnanje)

Vabimo na cerkveno žegnanje, ki bo peto nedeljo po veliki noči (11. maja). Spored bo sledeč: ob pol osmih bo prva sveta maša s pridigo, ob pol devetih druga sveta maša, nato pranganje. Po procesiji bo glavna sveta maša s pridigo; vmes tudi priložnost za sveto spoved. Prisrčno vabimo vse od blizu in daleč na naše sončne Zihpolje.

V ponedeljek, 28. aprila, smo spremili

Ali je slovenščina še zanimiva?

Prejšnji petek je predaval v Schwarzlovi dvorani v Pliberku v nemščini predsednik KKZ dr. Erik Prunč o vprašanih izobrazbe v žarišču dveh kulturnih krogov. V začetku je dr. Marko Dumpelnik predstavil predavatelja in pozdravil številne goste, med njimi pliberškega župana Siegfrieda Kristana.

Dr. Prunč je najprej podal kratek znanstveni pregled o raznih vplivih na jezikovno vzgojo otrok. Poudaril je, da že majhen otrok, ki še ne zna govoriti, lahko razlikuje razne jezike. Tu je pač važen prvi osebni in s tem tudi jezikovni vtis na otrokovo dušo. Prav otroci pa se učijo silno lahko tujih jezikov. Važno pa je, da se uči

Proti koncu predavanja se je dotaknil še raznih citatov glede koroške problematike. Tako je omenil dva Korošca, J. F. Perkoniga, ki je izpovedal, da je dolgo preziral slovenskega sodeželana in njegov jezik, ter Rizzija, ki je sicer zastopal v 19. stoletju velenemstvo, a je zapisal v nekem članku, da nevarnost za Koroško ni v tem, da imajo Slovenci vse pravice, ampak prav v zatiranju Slovencev in slovenščine.

Po predavanju se je razvila zanimiva debata. Nekaterim ni bilo po godu Rizzijeva beseda o zatiranju slovenščine, ker da tega na Koroškem ni. A dejstva le govornijo drug jezik. Dr. Prunč je tudi znanstveno zavrnil obstoj nekkih vindšarjev in dokazal, da

Vse naše prijatelje vabimo na

RAZSTAVO in PRIREDITEV

obeh gospodinjstvih šol v št. Jakobu v Rožu.

Razstavo si lahko ogledate v soboto, 10. maja, od 14. ure naprej in v nedeljo, 11. maja, do 16. ure, v šolski dvorani.

Kulturna prireditev bo v nedeljo, 11. maja, ob 14. in 19. uri v farnem domu v št. Jakobu:

SPORED:
Pozdrav
Pesem v simboliki
Govor

Ob stoletnici
Igra: »Materina srca«
Ritmična točka
Pesem v slovo.

GOJENKE

tujega jezika na podlagi materinščine. Pri jezikovni vzgoji otrok pa je bistveno notranje mišljenje staršev. Če na primer starši Slovenci govorijo z otroki nemško, so samo besede več ali manj nemške, jezikovno mišljenje pa je čisto slovensko. Tako so tudi pri nas na Koroškem prevzeli Slovenci iz nemščine marsikatero besedo, Nemci pa od Slovencev stavčno intonacijo in precej rečenic in izrazov. Na Koroškem pa se nudi tudi izredna možnost, da se učijo ljudje dveh jezikov in s tem spoznajo dva velika, različna kulturna kroga. Izobrazba enega samega tolmača stane državo pol milijona šilingov, pri nas pa za vračajo razni krogi tako edinstveno prilžnost za učenje drugega jezika.

Ko je govoril predsednik KKZ o slovenščini in predvsem o narečjih koroških Slovencev, je povedal, da je ohranil ta jezik številne posebnosti iz stare slovenščine in je prav zaradi tega nadvse važen in iz znanstvenega vidika izredno zanimiv in silno dragocen. Zaradi podobnosti pa je tudi velik pripomoček pri učenju drugih slovanskih jezikov.

je tako imenovana vindšarščina slovensko narečje; že Trubar in drugi protestantski pisci so na primer govorili v nemščini o »Windisch«, medtem ko so pisali v slovenščini vselej o Slovencih. Ožbalt Gutsman je izdal v 18. stoletju slovensko slovnico, a je govoril v nemščini o »windische Sprache«. Urban Jarnik je v celovski »Carinthii« dosledno pisal »Slowenen, slowenisch«, ker je postala beseda »windisch« psovka. Danes pa hočejo dati nekateri krogi tej sramotilni besedi zopet vsaj nevtralni ali pa celo častni pomen, da bi cepili koroške Slovence.

Debata se je še dotaknila problematike Slovencev na sploh in pa slovenščine v cerkvi in pri verouku.

Pri argumentaciji se je pokazala precejšnja nepoučenost o najnovejših znanstvenih dognanjih in pa tudi stereotipno mišljenje, češ, kaj Slovenci hočejo, ko pa imajo itak vse, jezikovnega zatiranja pa da sploh ni. Prav zaradi tega je bilo to predavanje v takem krogu zelo važno.

Prizor iz ljudske igre »Sosedov sin« po Jurčičevi povesti v izvedbi šentjakobskega gledališča v Ljubljani

ŠT. RUPERT pri VELIKOVCU

Na pokopališču pri Sv. Neži v fari Št. Rupert so v soboto, 3. maja, pokopali dipl. inž. Maierhoferja, posestnika Lindenhofa. Rajni je bil med ustanovitelji in pobudniki Spodnje koroške mlekarke zadruge.

Pogrebne svečanosti je opravil mestni dekan g. Kanduth, ker je naš domači župnik g. dr. Zeichen že več tednov bolan.

Naše prireditve

VABILO

Državna gimnazija za Slovence pri srčno vabi na šolsko akademijo, ki bo v nedeljo, dne 8. junija 1969, ob 14.30 v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Ravnateljstvo

PLIBERK

Otroci in farna mladina vabijo na **MATERINSKO PROSLAVO**,

ki bo v nedeljo, 11. maja 1969, ob pol treh popoldne v farni dvorani v Pliberku.

S pesmijo, deklamacijami, rajanjem in igro našega koroškega pisatelja Jaka Špicarja

POGUMNI TONČEK

hočemo počastiti naše matere in se jim zahvaliti za ves njih trud.

GLOBASNICA

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici vabi na

MATERINSKO PROSLAVO,

ki bo v nedeljo, 11. majnika 1969, ob pol treh popoldne pri šoštarju v Globasnici.

Matere in starši ter vsi ljubitelji petja in igre prisrčno vabljeni.

Otroci vas pričakujejo!

BILČOVŠ

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu vabi na proslavo

»MATERINSKEGA DNEVA«,

ki bo v nedeljo, 11. maja 1969, v dvorani pri Miklavžu v Bilčovsu. Prireditve bo ob 14.30 popoldne in ob 20. uri zvečer.

Spored:

Deklamacije otrok (nastopijo šolarji)

Igra »Mati« in petje

Nagovor materam

Sodelujeta še mešani pevski zbor in godbeni trio.

Hočemo se pokloniti našim mamicam. Zato vabimo vse, ki so jim drage naše mamice, da pridejo v velikem številu.

POPRAVEK

V zadnji številki »Našega tednika« se je pomotoma pripetila tiskovna napaka:

Vožnja v Čenstohovo in Oswiecim (Auschwitz) stane 1500.— ne pa 1000.— šil. kakor je bilo objavljeno.

SELE

(Smučarska sezona)

Po šestmesečni zimi je konec aprila vendarle prišla ljuba vigred. Menda je zima res samo smučarjem na ljubo trajala tako dolgo in bila tako radodarna s snegom. Smučarji so jo pa tudi res dobro izrabljali. Nova vlečnica pri Trklu je bila večkrat v polnem obratu. Bilo je v Selah več prvenstvenih tekem: v januarju škofijskega športnega združenja, nato je domače športno društvo priredilo dvoje tekmovanj, za svoje odrasle člane in za otroke. Tudi borovelsko športno društvo je tu na tekmovanju preizkušalo spretnost svojih smučarjev.

Ta šport pa ima tudi svojo senčno stran: smučarjem se lahko pripetijo tudi nezgode. Tudi teh v letošnji zimi ni manjkalo. Spodnja Jugova fanta Mirko in Zdravko sta si kakor leto prej v tej zimi spet zlomila nogo. Ista nezgoda se je pripetila tudi sedemletnemu Adamkovemu Pepeju in končno si je še g. nadržitelj Tonej Hribernik pri padcu nalomil desno roko v zaplestju. Zdravniška pomoč, zdrava kri in krepka volja pa take polomije kmalu do dobrega poravnajo!

Sedaj je konec smučanja, razen če koga snežne Košutine drče zvaljajo v svoje okrilje.

PRI NAS NA KOROŠKEM

Praznik dela v St. Rupertu

»Praznik dela« je vsako leto zaključek gospodinjstkih tečajev. Po sedmih mesecih dekleta gospodinjstkih šol pokažejo, česar so se naučila pod vodstvom šolskih sester.

Starši in sorodniki iz vseh strani se zbirajo, prijatelji šole iz vse dežele obiščejo šolske sestre in šolo. Vsi številni obiskovalci so z delom zadovoljni.

Polno dvorano kuharskih stvaritev od drobnega peciva do raznih tort in drugih oblik za petek in svetek in vse družinske praznike si videl na kuharski razstavi. Čeprav danes sladkarije niso tako redke tudi v kmečki in delavski družini, so številni obiskovalci in občudovalci pokupili. Te kuharske umetnosti so bile bolj delo dekli-

skih skupin, ker so pri nastanku torte bile verjetno udeležena dekleta v skupinah.

Tudi raznih vrst mesnih izdelkov si se lahko nagledal, ki so bili zares krasno za oko napravljeni in pripravljani za razvajen okus, čeprav ne naprodaj.

V dveh velikih dvoranah pa so bila razstavljena ročna dela. Mogoče smo opazili letos pretežno ročna dela, ki so izražala bolj osebno noto v delu in barvi. Prav posebno so ugajale izbrane barve, ki so izražale izvrstne kompozicije, niso pa v nobenem slučaju bile kričave.

Ne samo barve tudi način izdelave je dokazoval izredno skrbno delo, skrbno polaganje šiva k šivu. Tako so si dekleta res ustvarila praktične izdelke za življenje, ki jim bodo v praktično korist in v spomin na ta sedemmesečni tečaj v gospodinjstki šoli pri šolskih sestrah v St. Rupertu. Ko si prislutuhnil pripombam opazovalcev, je bilo razveseljivo slišati »to pa je delo naše Milke«, ali »to je delo naše Danice«. Ne samo dekleta sama, marveč tudi njihovi starši so bili z delom zadovoljni in na to delo ponosni.

Toda šola nima samo enostranske naloge v kuhinji in pri šivalnem stroju in ročnem delu, šola ima tudi vzgojno nalogo. Današnji čas zahteva tudi srčne in duhovne kulture. Tudi na tem področju so sestre zastavile v tem kratkem času vse svoje moči.

Košček tega dela pa nam je nudila kul-

turna prireditev, ki je bila kakor vsako leto, izredno močno obiskana. Dvorana je bila že za prvo prireditev nabito polna in so dekleta tudi drugič pela in igrala v polni dvorani.

Prireditev so dekleta otvorila s pozdravno pesmijo Milke Hartmanove.

Sledil je venček narodnih pesmi pod vodstvom g. prof. Silva Miheliča in nato govor g. prof. dr. Polanca. »Ali se je splačalo,« je vprašal starše in dekleta, da so nosili stroške šolanja. Razstava je sama dokazovala, da se je splačalo. To je bil viden dokaz, da starši niso v prazno naložili denar, ki so ga izdali za šolanje, to je bil tudi dokaz, da dekleta niso časa zapravljala. Mnogo tega, kar je šola dala, pa nismo videli ne na razstavah in ne na odru, to bo pokazalo šele praktično življenje, mogoče šele v letih.

Končno so dekleta odigrala Mlakarjevo igro »Roksana«. Igra je bila za posamezne vloge zelo zahtevna in so jo dekleta dobro rešila. Poudariti je treba jasnost in pravilnost izgovorjave. Tudi baletni vložki so zelo ugajali, dokazovali so izredno nadarjenost plesalk.

Sestre in dekleta so opravile veliko delo tudi v minulem tečaju. Poleg šole pa vodijo sestre gospodarstvo, ki je moderno urejeno s polnimi hlevi prašičev in živine, tudi ta plat zahteva veliko znanja in veliko skrbi.

Nad tisoč oseb se je udeležilo obeh predstav in še več jih je obiskalo razstavo, ki je bila odprta v soboto in nedeljo.

Splačalo se je obiskovati gospodinjstki tečaj in splačalo se je obiskati razstavo in kulturno prireditev. Še bomo prišli!

Živali v primerah

Vsi narodi na svetu v svojem govoru radi porabljajo primere iz živalstva. Tako tudi Slovenci:

V težkih časih tožimo, da je življenje pasje; kadar se nam pa posreči kaj važnega, pravimo, da smo na konju. In marsikdo se potem postavlja kakor petelin na gnoju.

Junaki so pogumni kakor levi, močni kakor medvedje, bojzljivci pa beži pred lastno senco kakor zajec, četudi je drugače počasen kakor polž.

Marsikdo spi kakor polh, medtem ko drugi dela kakor konj in je priden kakor čebelica.

V jezi je človek rdeč ko kuhan rak, če nima požveve krvi.

Marsikdo je reven kakor cerkvena miš, pa se vendar napihuje kakor žaba.

Pasja ponižnost je dostikrat v zvezi s kačjo strupenostjo.

Krade kakor sraka, poje kakor slavček in je siter kakor podrepna muha.

Kdor mačka v vreči kupi, stoji dostikrat razočaran in zmeden kakor tele pred novimi vrati.

Nekateri ljudje so zviti kakor kača ali vsaj kakor kozji rog, drugi pa so krotki kakor jagnje in preprosti kakor golob.

Ni posebna umetnost iz komarja napraviti konja.

Spomladanska zima v Sovjetski zvezi

V Sovjetski zvezi doživljajo najhujšo »spomladansko zimo« v zadnjih desetletjih. Najstarejši ljudje v Kazahstanu ne pomnijo tako visokega spomladanskega snega, ki ogroža življenje pol milijona ovac in okoli 40.000 goved. Uporabiti so morali 80 buldožerjev, 350 traktorjev in 500 tovornjakov, da so sestradanim živalim naredili skozi visoke snežne zamete zasilne steze do krmišč.

za ljudi; ti se predvsem okužijo z uživanjem mleka in mlečnih izdelkov od bolnih krav. Živinoorejci se pogostoma nalezajo Bangove bolezni pri delu z okuženimi živalmi. Zaradi tega je najbolje, da se za vsako na novo kupljeno žival prepričamo, preden jo postavimo v hlev, če ni že okužena. Kravam, ki zvržejo v 5., 6. in 8. mesecu, moramo brezpogojno dati preiskati kri. Za Bangovo bolezen ne poznamo zanesljivega zdravila, zato moramo vse storiti, da bi preprečili okužbo ljudi in živali.

Trihomozoz — splošno okužbo krav in bikov povzročajo praživi — trihomonazi, ki se prenašajo ob pristupu z okuženega bika na krave in obratno. Okužen bik je glavni vir okužbe. Pri tej bolezni nastanejo razen jalovosti zaradi obolenja na plodilih tudi zvrženja v zgodnjih mesecih brejosti (od 2. do 5. meseca). Te bolezni ne bomo obravnavali natančneje, ker je v glavnem že zatrta. Pri tem je precej pripomoglo umetno osemenjevanje; to se vse bolj širi in je najbolj zanesljiva možnost, da preprečujemo trihomonozoz.

Vibrioza je okužba, ki se prenaša ob pristupu ali pa z umetnim osemenjevanjem, če uporabljamo seme okuženih bikov. Okužene krave in telice zvržejo najpogosteje od 4. do 8. meseca brejosti.

Razen navedenih bolezni in klic lahko povzročajo zvrženja še številne druge, vendar so zelo nevarne samo v določenih razmerah.

Priporočljivo je, da izvržen plod pregleda veterinar, kravam pa dajte pregledati kri; to je predvsem nujno potrebno, če v hlevu ali vasi v krajšem času zvrže več živali, saj potem lahko sumimo, da so ti primeri kužne narave.

Največ skrbi moramo posvetiti higieni hleva. To pomeni, da je potrebno takoj odstraniti iz hleva izvržen plod in plodove ovojnice kakor tudi vso onečiščeno in okuženo steljo. Če imamo možnosti, je najbolje, da kravo pred zvrženjem za dva do tri tedne prepeljemo v poseben prostor, proč od drugih živali. V nasprotnem primeru pa postavimo žival v en konec hleva, celoten hlev pa večkrat skrbno očistimo in razkužimo. S pravilnim ravnanjem bomo dostikrat preprečili večjo škodo, ki po zvrženju utegne nastati, če se ne pobrižamo za lastno premoženje. (Kmeč. glas)

Wem dient der Kärntner Heimatdienst?

(Nadaljevanje s 1. strani)

slowenischen Kulturveranstaltungen in allen »heimatlichen« Zentren usw.

Die Klagenfurter »Kleine Zeitung« hat auch seit jeher ein offenes Ohr für Kontakte zu Nachbarländern gehabt und solche Probleme immer wieder aufgegriffen. Es ist das unleugbare Verdienst des bei der Heimatdienstversammlung auf infame Weise angegriffenen Chefredakteurs Heinz Stritzl, diese Bedingungen geschaffen zu haben. Das war in unserer teilweise etwas stickigen Atmosphäre keineswegs selbstverständlich und eine persönliche Mutprobe. Wir glauben mit der »Kleinen Zeitung«, daß es zu den echten Aufgaben der Kärntner Publizistik gehört, Verständnis zu wecken, und wir sind überzeugt, daß Stritzl diesen Weg weiter beschreiten wird. Deshalb ist es umso unverständlicher, wenn die »Volkszeitung« wacker ins Heimatdienstthorn bläst, Phrasen nachbetet und eifrig mit Jagd auf Redaktionsleiter Stritzl macht. Ob da wohl Konkurrenzgründe und der scheele Blick auf den großen »Kleinen« Bruder mit eine Rolle spielen? Man kann vor Problemen, die da sind, nicht die Augen verschließen. Auch uns gefällt manipulierte Berichterstattung, von welcher Seite immer sie kommen mag, nicht.

Mehr Sachlichkeit

Wir sind der festen Überzeugung, daß mehr Sachlichkeit auf der Seite des Kärntner Heimatdienstes Probleme einer Lösung näherführen wird. Ist nicht der halbleere Versammlungssaal mit ein Zeichen dafür, daß aufgeschlossene Menschen — ihnen gehört die Zukunft — echte Argumente und nicht lautstarke Anfehlungen hören wollen? Wenn wir die Zeitungsberichte verfolgen, sehen wir, daß es auch im Heimatdienst Leute gibt, die einer vernünftigen Regelung nicht abgeneigt sind. Wenn der Vertreter einer politischen Partei im Kärntner Heimatdienst äußerte, daß Zell eine slowenische Gemeinde sei und daß man auf dem Gebiete des zweisprachigen Schulwesens, da alles in Bewegung sei, möglicherweise nach neuen Formen suchen müsse, so ist das der Ton, der einen Dialog erlaubt. Wir betonen, daß wir auf sachlicher Grundlage einem Dialog nicht abgeneigt sind. Andererseits wurden allerdings vehement Sprengelschulen, also Isolation, für die slowenische Volksgruppe verlangt. Hat man denn kein einheitliches Konzept in der Schulfrage? Fast scheint es so. Über vernünftige Vorschläge kann man gewiß auch mit den Kärntner Slowenen sprechen, doch sollte das Argument wiegen, nicht die Vehemenz, mit der man es hervorbringt. Ob die letzte Hauptversammlung dazu angetan war, Türen zu öffnen?

Für eine öffentliche Diskussion

Weil es Probleme gibt, die ungelöst sind, schlagen wir eine öffentliche Diskussion zwischen Vertretern des Kärntner Heimatdienstes und Vertretern des Rates der Kärntner Slowenen vor. Wir sind der Auffassung, daß eine solche in aller Öffentlichkeit abgeführte Diskussion unserer gemeinsamen Sache, und mag das Gemeinsame gegenwärtig noch so in der Hintergrund getreten sein, nur nützlich wäre.

Podjurski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

MEŠALNIKE za beton - komplet
vključno elektromotor in dve
samokolnici
za neto ceno S 2995.-
pri RUTARJU Dobrla ves
Telefon 04236-281

Dobrla ves - Eberndorf

Zakaj krava zvrže?

Poznamo dva pojavi, da prezgodaj preneha brejost: zvrženje in predčasni porod. Če plod še ni toliko razvit, da bi bil sposoben za življenje izven plodnika, govorimo o zvrženju. Teleta postanejo sposobna za življenje v devetem mesecu brejosti in če se rodijo prej, govorimo o predčasnem porodu. Zvrženje utegne biti kužne ali nekužne narave.

Za nekužno zvrženje gre ponavadi takrat, kadar izvrže samo kakšna posamezna krava. Lahko se dogodi pri vseh domačih živalih in v vsakem času brejosti. Vzroki za taka zvrženja so zunanji in notranji.

Zunanji vzroki so mehanične poškodbe: padec, udarec na trebuh, prenaporno delo, utrudljivi prevozi, grdo ravnanje z živaljo in ikopanje živali v mrzli vodi proti koncu brejosti. Precejšnjo vlogo pri tej vrsti izvržkov igra tudi napačna prehrana, preveč mrzle pijače, zamrznjena, plesniva ali gnila krma. Razen tega ne pozabimo, da utegnemo povzročiti zvrženje tudi z nekaterimi zdravili. Naj omenimo samo zdravila proti metiljavosti, ki jih ne smemo dati kravam v drugi polovici brejosti.

Vsi navedeni vzroki lahko nadražijo plodnik, da se začne krčiti in stiskati, zato se plodne ovojnice odlupijo od maternične stene. Pri tem se pretrga zveza med plodom in materjo, in plod zamre, ker ne dobi več hrane.

Notranje vzroke nekužnega zvrženja utegnemo najti v plodilih ali sploh v celem telesu breje živali. Različne bolezni in okvare v plodniku (vnetje, novotvorbe i. dr.) utegnemo povzročiti, da zamre tudi plod v njem. Zato je mrtev plod čez določen čas iztisnjen iz maternice. Tudi nepravilno delovanje rumenega telesa na jajčniku lahko povzroči izvrženje. Moramo se namreč spomniti, da predvsem rumeno telo jamči za normalen potek brejosti in pravilen razvoj ploda. Različne bolezni ploda in plodnih ovojnic (vodeničen plod, zavita popkovina i. dr.) pogosto povzročijo zvrženje.

Nadaljnja skupina notranjih vzrokov za zvrženje so hude bolezni pri kravi, ki jih spremlja visoka vročina (slinavka in parkljevka), n. pr. pljučne bolezni, bolezni srca, ledvic in prebavil.

Znaki, ki se javijo neposredno pred zvrženjem, so zelo različni. Razlikujejo se glede na čas brejosti tudi po tem, v katerem

mesecu je zamrl plod. Krava navadno zvrže v treh dneh po poškodbi ali obolenju. Izjemoma pa se mrtev plod v materi zadržuje tudi dalj časa. V prvi tretjini brejosti se plod porodi skupaj s svojimi ovojnicami, le-te do tedaj še niso v čvrsti zvezi z maternično steno. V takih primerih pri kravi zvrgljici ne opazimo kakih posebnih bolezenskih znakov, po katerih bi lahko zaključili, da se pripravlja na zvrženje. V drugi polovici brejosti pa se žival pripravljala na zvrženje tako kakor na normalen porod. Vime se poveča, široke medenične vezi popustijo, sramnica zateče in iz nožnice se začne cediti gosta sluz. Proti koncu se pojavijo še popadki. Vse to dogajanje je tem hujše narave, čim bolj je žival breja.

Pri kravah zaradi zvrženja te vrste ni hujših posledic, vedno pa se stanje utegne zapletiti (zaostala posteljica, vnetje maternice in zastrupljene krvi).

Najpogostejši vzroki za kužno zvrženje pri kravah so Bangova bolezen, trihomonozoz, vibrioza in še druge bolezni.

Bangovo bolezen povzroča Bangova klica, ki pride v telo živali skozi usta ali spolovila, pravijo, da celo skozi nepoškodovano kožo. Bolezen se raznaša z okuženo krmo, s steljo ali pa se krava okuži ob pristupu. Zvrženja so zelo nevarni izvor bolezni, ker so zamrt plod, plodovnica in plodne ovojnice polne kuživa, prav tako pa tudi izcedek iz rodil, kadar se zvrgljica čisti. Pri nebrevjih živalih se zadržujejo klice v vimenu, ko pa se žival obreji, se naselijo v plodniku. Tu povzročijo vnetje plodnikove stene, plodovih ovojnic in plodu samega. Plod navadno zamre, mrtvega pa materino telo izvrže. Krava lahko izvrže vsak čas, najpogosteje pa v 5., 6., 7. in 8. mesecu. Bangovo bolezen zanesljivo ugotovimo s preiskavo krvi ali mleka. Ta bolezen povzroča velikansko škodo zaradi izgube telet, jalovosti in zmanjšane količine mleka. Razen tega je zelo nevarna tudi

Šport doma in po svetu

NOGOMET

Avstrija Celovec — Rapid 3:2 (2:1)

V okviru devetega kola pomladanskega prvenstva nacionalne lige je Celovška Avstrija poskrbela za senzacijo in premagala prvaka Rapid 3:2. Rapid, ki je zadnja tri leta zmagal na celovških tleh vedno s srečo 1:0, je tudi tokrat mislil napraviti isti račun. Toda domača Avstrija, ki se je po porazu proti Admiri tri dni prej (1:4) zelo hitro rehabilitirala, s tem seveda ni bila zadovoljna. Peter Reiter, nekdanj sam uspešni napadalec dunajskega Rapida je svojemu nekdanjemu klubu pokazal, da še vedno zna igrati nogomet. V 26. minuti je po lepi podaji Schierhuberja premagal vratarja Fuchsbichlerja z granatnim strelom, a to še ni bilo dovolj. Pet minut pozneje je Glechner zopet enkrat reklamiral ofsida in to je Reiter izrabil in poslal hladnokrvno žogo drugič v mrežo. Avstrija je ostala v premoči vse tja do polčasa. V drugem polčasu je Rapid še enkrat mobiliziral vse moči, a vse je bilo zaman. V 66. minuti je vratar Fuchsbichler v kazenskem prostoru odtegnil Schierhuberju noge, na kar je sodnik Kessler dal enajstmetrovko. Reiter je streljal močno, a neplacirano, da je mogel vratar obraniti, a pri drugem strelu se je žoga končno znašla v mreži 3:1! Ko je Bjerregaardu uspel drugi gol, je morala Avstrija prestat nekaj težkih minut.

Ostali rezultati:

LASK — Sportklub 0:0
Wattens — GAK 1:0
Wacker Dunaj — Avstrija S. 1:0
Sturm Gradec — Wacker I. 2:0
Donawitz — Admira 2:4
Eisenstadt — Bregenz 3:0

Na podlagi teh rezultatov zgleđa lestvica takole:

1. Avstrija Dunaj	22	13	7	1	54:25	35
2. Sportklub	22	11	8	3	52:17	30
3. Rapid	21	13	3	5	54:25	29
4. LASK	23	9	7	7	32:27	25
5. Admira	21	10	4	7	37:30	24
6. Avstrija Celovec	23	8	8	7	33:34	24
7. Sturm Gradec	22	9	6	7	24:25	24
8. Avstrija S.	23	7	8	8	27:23	22
9. GAK	23	8	6	9	29:40	22
10. Wacker Innsbr.	22	8	5	9	35:35	21
11. Wacker Dunaj	22	7	6	9	31:40	20
12. Bregenz	23	7	4	12	21:35	18
13. Eisenstadt	22	5	6	11	28:34	16
14. Wattens	22	5	7	10	24:47	15
15. Donawitz	23	4	2	17	21:49	10

Španija — Jugoslavija 2:1 (2:0)

Nogometno moštvo Jugoslavije je zapravilo zadnjo priložnost, da bi se kvalificiralo

za svetovno prvenstvo v Mehiki 1970. V Barceloni je zgubilo moštvo Rajka Mitića proti Španiji 2:1. Španci so vodili po tridesetih minutah 2:0 častni gol je dal Pavlovičev v drugem polčasu. Belgija se je s tem kot prvo moštvo kvalificirala za Mehiko (razen Mehike in Anglije), ki nimata kvalifikacije.

AVTOMOBILSKE TEKME

Grand prix v Barceloni

V Barceloni je bil na sporedu drugi tek za svetovno prvenstvo formel I. letošnje sezone. Na kurzu, ki je dolg 3970 m in so ga morali tekmovalci prevoziti 90-krat, je tekmovalo 14 pilotov za zmago. Avstrijec Jochen Rindt, ki je pri treningu dosegel najhitrejši čas, je prevzel vodstvo takoj po startu in vodil neovirano. V 18. minuti ga je dohitela nesreča prav na istem mestu kot malo prej Grahama Hilla. Rindt se je poškodoval na obrazu in so ga morali takoj odpeljati v bolnico.

Zmagal je Škot Jackie Stewart na Matra-Fordu. Potreboval je 2 uri, 16 minut in 59,9 sekund. Drugi je postal Bruce McLaren iz Nove Zelandije na McLaren-Fordu. 3. Jean-Pierre Beltoise (Francija), 4. Denis Hulme (Nova Zelandija), 5. John Surtees (Anglija).

NAMIZNI TENIS

V Münchnu se je zaključilo svetovno namiznoteniško prvenstvo za moštva.

Zmagala je Japonska, ki je v izredno dramatičnem, in enakovrednem dvoboju premagala Zvezno republiko Nemčijo s 5:3. Odlično tretje mesto je zasedla Jugoslavija, ki je z izredno igro premagala Južno Korejo s 5:0.

5. mesto je zasedla Švedska, 6. Anglija, 7. Češkoslovaška, 8. Sovjetska zveza, 9. Madžarska, 10. Francija, Avstrija je zasedla 16. mesto.

Med ženskimi skupinami je zmagala Sovjetska zveza pred Romunijo, tretja pa je Japonska. Jugoslavija se je uvrstila nekoliko slabše, kot so pričakovali. Avstrija je zasedla v končni razvrstitvi 21. mesto med 37 ženskimi ekipami.

Vse manj mladih

Avstrijski statistični uradi za proučevanje prebivalstva so v skrbeh. Na razpolago imajo statistike, ki pričajo, da se bo avstrijsko prebivalstvo do konca dvajsetega stoletja zmanjšalo kar za 12,5 odstotka.

Pri tem navajajo lanske podatke, da se je leta 1968 rodilo 125.792 otrok, samo pet let poprej pa je to število znašalo 135 tisoč. Starost prebivalstva je eden izmed vzrokov, da je število smrtnih primerov v ome-

na glavi je bil vaje sedeža na konjskem hrbtu.

»Hej, to je Obloški* Tonček, kobilar in konjski mešetar,« reče eden izmed kmetov, ki jih je konjar prejezdil na potu. »Od tega se včasih poceni kupi, čudno poceni; včasih pa ne dá k sebi. Dolgo ga že nisem videl.«

»Pravijo, da hodi noter k Madžarom na Ogrsko po konje in jih goni daleč noter v Lahe. Jezdi pa, kadar ima pravo žival, da pride v štirih dneh iz Karlovca tjakaj v laško deželo. Še spi na konju, kadar najbolj dirja.«

Tako je pripovedoval drug kmet, ki ga je poznal. Drugi, ki ga niso poznali, so izpraševali in zvedeli še o kobilarju Obloškem Tončku, da je zdaj zabogatel, ker že s petimi repi dirja po cesti, a nekdanj je samo drugim kupcem mešetil.

V tem in podobnem razgovoru pridejo kmetje v Kamnik na semenj, na veliki trg. Semenj je bil majhen, ljudi malo, čas ni bil ugoden za velike shode. Vendar je bilo na glavnem trgu še prilično polno ljudi, kmetov in kamniških meščanov, starih in mladih, kajti razen prodajalcev in kupčevalcev je bilo tu še nekaj drugega videti, kar je zlasti mladino zanimalo.

Pred mestno hišo je namreč na vzvišenem kamnu stal na tako imenovanem sramotnem odru obsojenec, berač, ki so ga nekateri poznali le z imenom Tomaž, drugi ga pa sploh niso poznali. Kamen, na katerem stali je bil obsojenec eno uro vsemu

* Obloški Tonček: Bloke, nekoč Obloke, visoka planota na Notranjskem.

njenem obdobju (96.679 oseb oziroma 13 ljudi na 1000 prebivalcev) največje od konca druge svetovne vojne. Lani je tako nastal »presežek« 30.113 rojenih nad umrli.

Uradni podatki o padcu števila prebivalcev se praktično zrcalijo v vsakdanjem življenju na ulicah Dunaja, Gradca, Linza in drugih mest in naselij v Avstriji. Pred očmi opazovalcev se skoraj zmerom ponavlja enaka slika: prav mnogo starčkov in zelo malo otrok in mladine. Tu nedvomno prednjači Dunaj, o katerem že tako govore, da je polovica od 1,6 milijona prebivalcev starejših od 60 let.

Ankete, ki so jih izvedli avstrijski statistični strokovnjaki zadnja leta, pričajo, da si omenjenega pojavnega ne smemo pojasniti tako, da Avstrijci nimamo radi otrok. Vzroki, zakaj se postopoma zmanjšuje število rojstev, so zlasti v tem, da si mladi ne morejo tako hitro kupiti stanovanja. Le-to stane v mestih od 200 do 300 tisoč šil.

Tako statistiki. Sicer pa kar roko na srce: današnji človek se je zaradi izredno visoke življenjske ravni pomehkužil, da mu je otrok, kaj še le večje število otrok, samo v oviro, pač zato, ker mu je samo do lastnega udobja in ugodja.

Tom Jones v drugačni luči

Tom Jones, nekdanji rudar, ki je svoj čas nastopal na zaboju od pomaranč za tri penije za pesem, je bil razglašen za najuspešnejšega britanskega poslovnega človeka v svetu zabavne glasbe.

Jones je prejel »za izredne uspehe na televiziji, v gledališču in pri snemanju plošč« tradicionalno nagrado Variety Club.

Jones, ki je dosegel za beatli največji finančni uspeh, je nastopal tudi v Las Vegasu in si tako prislužil naziv britanskega deviznega rekorderja, ko mu je neka ameriška televizijska družba izplačala za njegov nastop na malih ekranih 5 milijonov funtov šterlingov.

Tom Jones je tudi eden od lastnikov družbe Management agency and music. Pod njenim poslovnim pokroviteljstvom nastopajo številne zvezde glasbe pop.

Družba je pred dnevi prvič ponudila svoje akcije širši javnosti, in sicer po 13 šilingov in 3 penije, toda že nekaj minut kasneje so borzni posredniki ponudili 15 šilingov in 6 penijev.

Prevladuje mnenje, da si je Tom Jones s tem poslom družbe povečal kapital na okoli milijon funtov šterlingov.

Genijo, da zasluži Jones na leto okoli 800 tisoč funtov šterlingov. Polovico te vsote mu prinaša dobiček družbe.

JOSIP JURČIČ IN JANKO KERSNIK:

2

Rokovnjači

Tretji sloj, rokovnjači, so pravzaprav podaljšano kmečko poprišče s pristnim in sočnim ljudskim humorjem.

Roman spominja v marsičem na literarno šablono, vendar je Jurčič samostojno zasnoval in raznoval dejanje svojih oseb. Kersnik je bil navzoč pri nastajanju romana in se je zato takoj vživljal v osirotelo delo. Zlahkoma se je spoznal v zgodovinskem gradivu, ki ga je deloma sam pomagal zbirati. Jurčič je pisal Rokovnjače brez trdnega načrta, zato je ekspozicija Grogove preteklosti v izpovedi Polonci taka, da je Kersniku dopuščala dokaj proste roke pri razpletanju dejanja. Zato je že v 13. poglavju Kersnik krenil po svoji poti, s 14. poglavjem pa preneha segati po Jurčičevi zapuščini, obsegajoči kakih 100 listkov, ki so skoraj vsi še danes ohranjeni.

Oba pisatelja sta ostala le pri površnem iskanju zgodovinske opreme. Pripovedni način in slog se bistveno ne razlikuje od ostalih Jurčičevih romanov. Zgodovinski okvir je le za silo vtisnjen v romantično zgodbo izmišljenih oseb. Zgradba romana je dramatična. Nandetova usoda veže vse prizore in osebe od uvodnega poglavja do zadnjega, ki skuša Nandeta za vsako ceno narediti resničnega. Vse dogajanje izvira iz nasprotja med upravnim aparatom vla-

dajoče družbe, ki mu pomagata Blaž in Pavlek, ter organizirano rokovnjaško družbo, znotraj tega nasprotja pa vre maščevanje Nadeta nad Brnjačem in Pavlekov nad Nandetom.

PRVO POGlavJE

Še pred desetimi leti je bilo veliko slišati o rokovnjačih. To so bili prava nadloga deželi, ki so po malem beračili, po malem kradli in s silo jemali.

„Novice“ 1855, str. 83

Leta 1810 v početku junija meseca je bil lep, sončen dan. V Kamniku je bil semenj. Po cesti, ki drži od Mengša do Kamnika, je jezdil dolg mož v pol kmetski obleki iskrega konja, a štiri druge konje je poleg sebe in za seboj privezane gnal. Konji so bili, kakor se je na prvi hip videlo, različne starosti in vrednosti. Zato so trije hoteli vzdržavati bolj počasen korak, dva pa, in sicer tisti, na katerem je bil jezdec, in še drug sérec, sta bila mlajša in brzonoga. Tako je bil gonjač vedno prisiljen na desno in levo vleči in z vrbovo šibo pri-ganjati, da miso počasnejši konji zaostajali in za svoje priveze vlekli. To je tudi izredno dobro znal in, čeravno je imel namesto sedla le sivo sukneno kamižolo pod seboj, se je vendar vzpenjal na hrbtu svojega konja zdaj na to, zdaj na ono stran, s svojo šibo udarjajoč po grivah ali se nazaj ali naprej obračajoč s tako brezskrbnostjo in gotovostjo, da se je takoj poznalo: ta suhi mož z dolgimi nogami, z usnjem obšitimi hlačami ter polhovo kapo

ljudstvu izpostavljen, je bil le dva čevlja od tal visok, tako da se je na sramotnem odru izpostavljeni ravno lahko po celem trgu videl. Na prsih je imel tablico, na kateri je bilo zapisano »tat«. Po tedanjem kazenskem zakonu je imel nepopoljšljiv zločinec tri dni zavrsto po eno uro tako na sramotni oder na javnem trgu biti izpostavljen, a berač Tomaž se je kazal danes prvi dan. Ker se ta kazni v Kamniku že dolgo ni rabila, je bilo dovolj zijal.

Tudi kobilar je izpostavljenca že od daleč zagledal tem laže, ker je bil na konju, sam vzvišen nad drugo ljudstvo.

Ko pa jezdec bliže prihaja in zločinca na sramotnem odru natančneje pogleda, bi bil oster opazovalec videl, da se je njegovo sicer usnjato in nagubano lice stemnilo. Hitro skoči s konja, vzame kamižolo pod pazduho in vodi svojo živino za uzdo dalje. Na voglu pa prosi tam stoječega dečka, naj poprime za nekaj časa konje, da bo dobil groš. Sam pa pristopi bliže v tolpo med ljudi, ki so stali gosto natlačeni okoli sramotnega odra in, ki so neusmiljeno sodili in obirali izpostavljenega tatu, berača Tomaža.

»To je rokovnjač, kaj staviš?« dé prvi gledalec.

»Poglej ga v oči, ali ni tak kot levi razbojnik na Golgoti?« vpraša drugi.

»Ta bi svojega očeta obesil, ko bi ga za sodnika postavili,« reče še drugi.

»Kaj?« prigovarja tretji, krepak hribovec, »le dobro si ga oglejte; ali ni tak, da bi samemu hudiču palico posodil, s katero bi potlej hudič kakega svetnika udaril, ko bi se samega Boga udariti ne upal?«

Prvi materinski praznik

Nad svetom je bila noč. Črna in sovražna je tlačila življenje k tlom. Narava, ljudje, vse je izginjalo v njej. Prekletstvo greha...

Le nad judovsko deželo je utripala luč... V majhni sobi je molilo dekle. Beli zvitki svetega pisma so ležali ob njenih nogah. Roke so ji lahno počivale na prsih. Prosil je Boga, naj odgme to strašno noč, naj razlije luč nad zemljo.

Skozi oblake je šinil angel mali luči na proti. Tiho se je spuščal na svet vse niže, niže. Nad skromno hišico se je ustavil. Ni si upal vstopiti, ni si upal prekiniti njene molitve. Potem je Marija uprla svoje oči v mrak... Vi, oblaki, ga rosite...

Tedaj je stopil angel pred njo. Dvoje angelskih oči se je srečalo. Temne dekliške oči so se zazrle v dvoje jasnih oči. Bile so obojne božji odsvit. Marija je ostrmela spricho mogočne krasote svetega poslanca in se sklonila do tal. Angel nebeški je obnemel ob nežni, sveti lepoti, ki je bila razlita na njenem obrazu. Nato je razprostrl roke in pozdravil mimno, božajoče:

»Zdrava, milosti polna...«

Tiha hišica je sprejela vase nebeški pogovor:

»Ne boj se, Marija, milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus. Ta bo velik in sin Najvišjega...«

Nebo je prisluhnilo. Poslušalo je, čakalo odgovora, privolitve. Marija je dvignila glavo in uprla temne oči v noč... Kaj ji je govorila noč?

Na bližnjem griču so zaječale ciprese. Grenko tožbo so dahmile preko polja, bol prekletstva, ki jih je dušila, morila... Jok gozdov je šel skozi veter... Rezko je uda-

JANEZ ŠKOFIČ:

Mati

Najlepše besede
hotel bi zbrati,
v pesmi za tebe —
m a t i.

V najslajše akorde
želim strune ubrati,
da te zbudile ob jutrih bi —
m a t i.

Ko zbiram, ubiram,
moram spoznati:
Najlepša beseda,
najslajši akord,
je besedica — m a t i.

In glasán smeh med množico odgovarja tej robati primeri. Ko so se vse oči obrnile tja, kjer je ta govornik stal, je videl naš konjar, da njega nihče ne opazuje. Z očmi je namignil izpostavljenosti, a se takoj obrnil in gledal po ljudeh, kakor da bi jih štel ali da bi nekaj premišljal. Ko se nekoliko bliže prerije, ogrne svojo kamižolo, sname kučmo iz polhovih kožic, jo skrivaj obrne, da je bila vsa druge barve, iz črnega sukna, in jo zopet natakne. Precej je bil nekoliko drugačen človek.

Kakor zanj nalašč se oglasi na trgu bobnen. Mestni birač je bobnal, da ima ljudstvu nekaj imenitnega povedati. Sicer je svoje stvari druge kratki pripovedoval pred mestno hišo, od tam, kjer je danes tat stal. A zdaj ni mogel, ker je bil tam sramotni oder. Torej se je ustopil na nasprotni strani na usnjarijev voz, ki je stal na semnju. Ljudje so precej pustili izpostavljenega tatu in so se zbirali okoli mestnega birača. Glasno in daleč razumljivo je ta naznanjal:

»Gospod Štefan Poljak, ki gospodari na gradu Kolovcu* v imenu visokorodnega

* Kolovec: Omenja se že v začetku 14. stoletja. V 16. in 17. stoletju je dvakrat pogorel in bil pozidan l. 1683. Lastniki so bili Hohenwarti, v 19. stoletju pa je prešel v posest meščanske rodbine Starč, ki je imela v kamniškem okraju več gradov. Okoli gradu v dolini Rovščice je raztresena vas Kolovec. — Udin boršt = Vojvodin boršt: širen gozd od Kranja proti Trziču. — Jermanova vrata: ljudsko ime za umetno poimenovanje Kamniškega sedla. O Jermanu in Jermanovih vratih je pisal Janez Trdina v »Sloveniji« leta 1850.

rilo vanj in ga preglušilo. Bila je kletev človeka, ki je znojen ruval osat na svoji zemlji in ga je trnje oplazilo po obrazu, po ožganem čelu, da je pritekla rdeča kri; kri, ki mu je oblila lica, da je rjul v bolečini in obupu. Veter je zavel in odnesel kletev preko brazd, da je strašno odjeknila ob skalah. Zatulila je proti nebu in utonila v zadnjem kriku očeta, ki ga je sin ubil v svetem mestu, ko je sonce zlatilo tempelj jeruzalemski, sveti tempelj božji in njegov

krik je klical prekletstvo nad lasnega sina... O božjem prekletstvu je pripovedovala noč...

V grozni mrak so dahmile dekliške ustne: »Zgodi se...«

Marija je vstala, zravnana je gledala v noč, pripravljena, da sprejme križ. Pred njo je angel klečé govoril slovo.

Preko polj je zazvenela lahna melodija. Ciprese so razgibale svoje veje, zašepetale druga druga srečno novico. Mehkó je ležalo nad judovsko deželo. Oljke so dihale v mrzlo noč svoj mir...

Osiroteli svet je dobil Mater.

FRANCE BALANTIČ:

Jutra

Glava je v rokah sinjine
kot ozimina pod snegom,
zlata glava, ko za bregom
lušči sonce se iz gline.

Lušči sonce se iz gline,
iz gorá je zgetlo čaše,
še pijan sem jutra pašé.
Kje je konec, dan ne mine-

Kje je konec, dan ne mine,
ne boji se, da uboža
sonce-bogatin. Kot roža
glava je v rokah sinjine.

KSAVER MEŠKO:

Tvoji koraki, mamica...

Kadar večerne sence vse trudne legajo čez dolino in prihajaš s polja domov, mamica moja, sem že ves utrujen, in veke mi lezejo čez oči, kakor bi bile s svincem obtežene.

A vendar te jasno slišim in se razveselim: »Mamica je prišla!«
In kadar stopiš v vežo, spoznam takoj tvoj korak in se vzradostim: »O, mamica je doma!«

Nobenega drugega koraka ne spoznam tako hitro in tako natančno kakor tvojega, mamica. Še atekovega komaj, dasi stopa tako mogočno in glasno.

A tvojega, mamica, spoznam takoj. Ko si prišla zadnjič domov v spremstvu dveh sosed, sem med vsemi tremi brž razločil tvoj korak, ko ste stopale po veži.

In če je tvoj korak, mamica, še tako tih, slišim ga. Ali misliš, da te nisem slišal ono noč, ko me je kuhala vročica, in si prišla po prstih v sobico in si mi popravila odejo? O, dobro sem te slišal, a sem se potuhnil in se delal, kakor bi spal. Pa sem lepo čutil in videl, kako si me odevala. Slišal sem tihi tvoj korak, ko si spet odhajala...

Čim teže te pričakujem kdaj, če si od doma, kadar greš v cerkev ali delaš na polju, tem jasneje razločujem tvoje korake, ko se vrneš. Slišim jih že, ko stopaš še po produ zunaj pred hišo.

A kaj bi bilo, če bi tebe, mamica, nekega dne več ne bilo? Če ne bi več prišla domov, kakor ne pride sosedova mamica.

Pravijo, da je umrla. A kako je to, mamica, da je umrla in se nič več ne vrne?

Ali tudi ti ne bi več prišla domov, če bi umrla? Povej, mamica, kako je to: umreti? — Kaj molčiš in gledaš tako resno? Povej, mamica, prosim te, zakaj mene je strah...

O TREH ZLATIH PUNČKAH

Pravijo, da je neki bogataš hotel ugotoviti, če so podložniki njegovega sosedu, sultana, razumni. Zato mu je poslal v dar tri zlate punčke, po obliki, teži in velikosti popolnoma enake. Obenem pa je ukazal sporočiti, da jih različno cenijo: ena je cenejša, druga dražja, tretja še dražja — in naj povedo, zakaj je tako.

Začudil se je sultan darilu in ukazal, naj dvorjani ugotove, v čem se ena punčka razlikuje od druge. Dvorjani so pregleda-

li vse tri punčke in dognali, da ni med njimi nobene razlike.

Kmalu pa se je glas o tem darilu raznesel po vsem mestu. O punčkah je vedelo staro in mlado. Pa je poprosil neki reven mladenič, ki so ga vrgli v ječo za prazen nič, naj vprašajo sultana, če mu dovoli pogledati punčke. Tako bo skušal spoznati, kakšna je razlika med njimi.

»Če zadenem prav,« je dejal, »naj me izpustijo iz ječe.«

nima vseh tistih hudičevih pomočnikov in urokov, katere imajo oni sami, ki znajo vedeževati in coprati. Gospoda lahko druge ljudi pošiljajo loviti in slediti jih. Gospoda naj gredo najprej nad rokovnjače, bodo videli, kaj bodo opravili, dokler sami nimajo v žepu roke takega otroka, ki je iz materinega telesa izrezan, in ki, posušena na brinovem ognju, rokovnjače varuje, da se znajo nevidne narediti, kadar se jim najhuje godi. Zato se imenujejo rokovnjači, ker imajo take otroške roke v malhi s seboj za veliko silo.

In ko so kmetje in meščanje tako govorili, se raznese med njimi naglo kakor blisk novica, ki jih je mogla v njihovi veri o strahoviti rokovnjaški moči le potrditi.

Mestni ječarski čuvaj, ki je imel stražiti berača Tomaža, na sramotnem odru stoječega, je bil pristopil tudi dva koraka bliže k mestu, od koder je birač svoj razglas razkričaval. Saj je bil izpostavljen tat, njegov črvanec, na nogah in rokah z močnim motvozom zvezan, torej se ni mogel z mesta gamiti. Ali ko se je čuvaj čez nekaj hipcev spet po svojem varovancu ozrl, ga ni več bilo! Široki štiroglati kamen, ki je bil za sramotni oder, je stal tu, a prazen, nobene berača Tomaža ni bilo na njem! Zgnil je bil, kakor da bi se bil v zemljo vdrl. In noben človek ni videl kdaj. Glej! Na tleh leži prerezana vrv, s katero je imel nogi zvezani. Tudi tablica, na kateri je bilo zapisano, da je »tat«, je ležala odtrgana na tleh. Kam je bil izginil?

Brzo se med ljudstvom po vsem trgu raznese vest: Tačas, ko je vse poslušalo, koli-

Sultan je ukazal pripeljati mladeniča v dvorec. Prinesli so punčke in jih postavili predenj. Mladenič jih je pogledal in opazil, da imajo vse tri izvrtane v ušesih luknjice. Vzel je bilko in jo potisnil prvi punčki v uho: konec bilke je zlezal iz ust. Nato je potisnil stebelce v uho drugi punčki: konec bilke se je prikazal iz drugega ušesa. Končno je potisnil stebelce v uho tretje punčke in cela bilka je ostala v telesu.

Nato je mladenič rekel:

»Vaše veličanstvo! Te punčke so podobne ljudem. Prva je podobna človeku, ki nekaj sliši in takoj pove vsem in vsakemu, kaj je slišal. Takemu človeku ne smemo zaupati. Zato je cena te punčke majhna. Druga punčka pa je podobna človeku, ki mu gredo besede drugega pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven. Tak človek je brezskrben, ne zanima se za tuje besede in ne posluša nasvetov. Tretja punčka pa spominja na človeka, ki ohrani zase tisto, kar sliši. Tak človek je vreden zaupanja, odločen je in resnoben. Zato je cena te punčke največja.«

Sultan ga je poslušal in se razveselil. In ves njegov dvor je hvalil mladeniča. Sultan pa je takoj ukazal zapisati na vsako punčko, katera izmed njih je cenejša, katera dražja in katera najdražja ter jih vrnil bogatašu, ki mu jih je poslal v dar. Mladeniča pa je izpustil iz ječe.

ko gospod kolovški oskrbnik Poljak in mestni sodnik Gavrič obetata tistemu, ki rokovnjače zasledi, so ti isti rokovnjači rešili berača Tomaža, ki je gotovo eden od njih!

In tak velik strah je vse ljudi obšel, da so se bledi kar med seboj pogledovali in sumjali drug drugega, ali ni morda sosed tudi skriven rokovnjač.

Hitro se je stvar povečala. Čuvaj, ki je prej sam rekel, da ni nekaj trenutkov nič pazil, je trdil zdaj, ker se je za svojo kožo bal, da se ni niti za eno ped od kamna premaknil, temveč pred njegovimi odprtimi očmi je berača Tomaža s kamna zmanjkalo, nevidno, kakor megle zmanjka na soncu, samo še bolj hitro. A ljudje so verjeli in se od strahu križali.

»Rokovnjač je, opaljeno otroško roko ima pri sebi, nevidnega se zna narediti,« so dejali in groza jih je bilo tako, da si nazadnje niso več upali glasno govoriti. Kajti kdo je vedel, da li ni Tomaž neviden v sredi med njimi?

Kobilar Obloški Tonček pa je sedel že davno zopet na svojem kraju, kamižolo je imel zopet zganjeno kot prej pod sedalom, kučma njegova je bila zopet siva polhovka kakor prej in, ko je udaril po najboljšem konju, da bi odhajal na zgornji konec mesta, kjer je bil konjski semenj, si je razgledal prestrašeno množico z zaničljivim posmehom. Pognal je svoje konje in vpil: »Ogni se, ogni, da bi ti rokovnjač sedel za vrat!«

(Dalje prihodnjič)

ČETRTEK (praznik)

Vnebohod

15. MAJ
1969

SENZACIONALNA TOMBOLA V CELOVCU

NA VELESEJMU - ZAČETEK OB 14. URI

1 WIGO HIŠA

(predsoba, kuhinja, dnevna soba, jedilnica, spalnica, kopalnica, WC, kabinet in terasa)
ter 600 nadaljnjih dobitkov, kot n. pr. potovanja z zrakoplovom, motocikli (skuterji), mopedi, televizorji, radioaparati itd.

5 AVTOMOBILOV

1 Audi 100, 1 Ford Capri, 1 Fiat-Sport-Coupé,
1 Vauxhall-Viva, 1 Ford-Escort

RADIOTELEVIZIJSKI PROGRAM

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 11. 5.: 7.00 Duhovni nagovor - 8 pesmi in glasbo pozdravljamo in voščimo - PONEDELJEK, 12. 5.: 14.15 Informacije - Za našo vas - 18.00 Za naše male poslušalce - TOREK, 13. 5.: 14.15 Informacije - Koroška kronika - Slovenske popevke - športni mozaik - SREDA, 14. 5.: 14.15 Informacije, pet minut za gospodarstvo. Iz kulturnega življenja koroških Slovencev - (posnetki s koncerta Kernjakovih pesmi 20. 4. v Celovcu - 2. del) - ČETRTEK, 15. 5.: 7.00 Mariji čast in slava (koncert Marijinih ljudskih pesmi) - PETEK, 16. 5.: 14.15 Informacije - Češke godbe na pihala - Kulturna panorama! - SOBOTA, 17. 5.: 19.00 Od pesmi do pesmi - od srca do srca - 14.00 Koroška poje in igra.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

SOBOTA, 10. maja: 9.35 TV v šoli - 14.30 Tekmovanje v tenisu za Davisov pokal - 16.00 Prenos športnega dogodka - 17.45 Po domače s Slovenskim instrumentalnim kvintetom - 18.15 Mladinska igra - 19.15 Jugoslovanska revolucija - 19.45 Cikcak - 20.00 TVD - 20.30 3-2-1 - 20.35 TV magazin - zabavno glasbena oddaja - 21.35 Rezervirano za smeh - 21.50 Serijski film - 22.40 TV kažipot - 23.00 Poročila.

NEDELJA, 11. maja: 8.40 Kmetijska oddaja v madžarščini - 9.05 Poročila - 9.10 Narodna glasba

- 9.40 Kmetijska oddaja - 10.25 Propagandna oddaja - 10.30 Po poteh partizanske Ljubljane - 11.15 Otroška matineja - TV kažipot - 13.30 Boks Crvena zveza - Borovo - 14.30 Svetovno consko prvenstvo v Speedwayu - A. M.: Mali oglasi - 18.15 Celovečerni film - 19.45 Cikcak - 20.00 TVD - 20.30 3-2-1 - 20.35 Humoristična oddaja - 21.20 Videofon - 21.35 športni pregled - 22.00 TVD

PONEDELJEK, 12. maja: 9.35 TV v šoli - 10.30 Ruščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 14.45 TV v šoli - 15.40 Ruščina - 16.10 Angleščina - 17.15 Kulturna panorama v madžarščini - 17.35 Tiktak - 18.00 Po Sloveniji - 18.25 Propagandna medigra - 18.30 Zdravstvena oddaja - 18.50 Godala v ritmu - 19.20 Znanost in mi - 19.45 Cikcak - 20.00 TVD - 20.30 3-2-1 - 20.35 TV drama - Glasbena odaja - En francais - Poročila.

TOREK, 13. maja: - 9.35 TV v šoli - 10.30 Angleščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 14.45 TV v šoli - 15.40 Angleščina - 16.10 Francoščina - 17.45 Risanka - 18.00 Ostržek - film za otroke - 18.20 Po sledih napredka - 18.40 Novosti iz studia 14 - 19.05 Obiščite z nami - 19.50 Cikcak - 20.00 TVD - 20.30 3-2-1 - 20.35 Celovečerni film - Jazz - Poročila.

SREDA, 14. maja: 9.35 TV v šoli - 16.00 Madžarski TV pregled - 16.30 Rastimo - oddaja za otroke - 17.15 En francais - 17.30 Poljudno znanstveni film - 18.00 Nogomet Zagreb - Beograd - 19.45 Cikcak - 20.00 TVD - 20.30 3-2-1 - 20.35

Niti našega življenja - mlad. tekmovanje - 21.35 Ekran na ekranu - 22.35 Poročila.

ČETRTEK, 15. maja: 9.35 TV v šoli - 10.30 Nemščina - 11.00 Angleščina - 14.45 TV v šoli - 15.40 Nemščina - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 17.45 Pionirski TV dnevnik - 18.15 Naši zbori - 18.45 Turobna jesen - 19.45 Cikcak - 20.00 TVD - 20.30 3-2-1 - 20.35 A. M.: Mali oglasi - 21.20 Kulturne diagonale - 22.05 Serijski film - 22.55 Poročila.

PETEK, 16. maja: 9.35 TV v šoli - 11.00 Francoščina - 14.45 TV v šoli - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 16.45 Madžarski TV pregled - 17.50 Otroški serijski film - 18.15 Diapazon - glasbena oddaja - 19.00 Svet na zaslonu - 19.45 5 minut za boljši jezik - 19.50 Cikcak - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Celovečerni film - Veš, vem - posnetek quiza - Poročila.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 10. maja: 15.30 Za otroke od 5. leta naprej: Hišica (7. nadaljevanje) - 15.55 Za otroke od 6. leta naprej: Zmaj boječ se vode - 16.05 Za mladino od 14. leta naprej: Klub beatlov (12. nadaljevanje) - 16.35 Za družino: Boutique - 17.05 Kulturne aktualnosti - 17.25 Vrtnar Flip, lahko noč oddaja za naše najmlajše - 17.30 Tedenski magazin - 17.55 Reklama in nogometna tekma za svetovno prvenstvo Zvezna republika Nemčija - Avstrija - 19.20 Reklama - 19.30 Čas v sliki s tedenskim komentarjem dr. Huga Portischa - 20.00 Reklama - 20.06 šport - 20.10 Reklama - 20.15

Dober večer v Avstriji - 21.30 športni žurnal - nočna izdaja - 22.10 Naš nočni program: Vozovnica za onostranstvo; film iz življenja na Divjem zahodu, nato konec oddaje.

NEDELJA, 11. maja: 15.45 70 let visoka šola za svetovno trgovino - 16.15 Za otroke od šestega leta dalje: Cappuccetto (10) - 16.40 Za mladino od 11. leta dalje: V deželi medvedov - 17.05 Za mladino od 14. leta dalje: Kontakt - 17.15 Sportlight - 18.00 Iz moje knjižnice: Karl Heinrich Waggerl bere svojo zgodbo Binkoštno potovanje - 18.25 Vrtnar Flip, lahko noč za najmlajše - 18.30 Veselje z glasbo Varda ni shri - 19.00 Čas v sliki in vprašanja tedna - 19.30 športni pregled - 20.10 Beseda v nedeljo zvečer - 20.15 William Shakespeare: Julij Cezar - 22.00 Čas v sliki - nočna izdaja.

PONEDELJEK, 12. maja: 18.00 Orientacija. Aktualne vesti iz krščanstva - 18.20 Vrtnar Flip, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Družina Feuerstein (32) - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Komisar - 21.15 Poštni predal 7000 - 21.25 Telešport - 22.25 Čas v sliki - nočna izdaja - 22.35 Charles Aznavour poje šansone.

TOREK, 13. maja: 18.00 Walter and Connie - 18.20 Vrtnar Flip, lahko noč za najmlajše - 18.25 Kulturne aktualnosti - 18.50 Jörg Preda potuje okoli sveta - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Svoječas (3) - 21.00 Iz serije: Gledališče in diskusija: Magic afternoon - 23.10 Čas v sliki - nočna izdaja.

SREDA, 14. maja: 10.00 Kaj lahko postanem? - 10.30 Avstrijska državna pogodba - 11.00 Telešport - 12.00 77-Sunset strip - 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Kaznovani rjavi hrošč - 17.15 Za mladino od 11. leta dalje: Mednarodni mladinski magazin - 17.35 Samotni otok - 18.00 En francaise - 18.20 Vrtnar Flip, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Televizijska kuhinja: Zrezek Montreux - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Mestni pogovori - 21.15 Dinamit. Televizijska igra - 22.40 Čas v sliki - nočna izdaja.

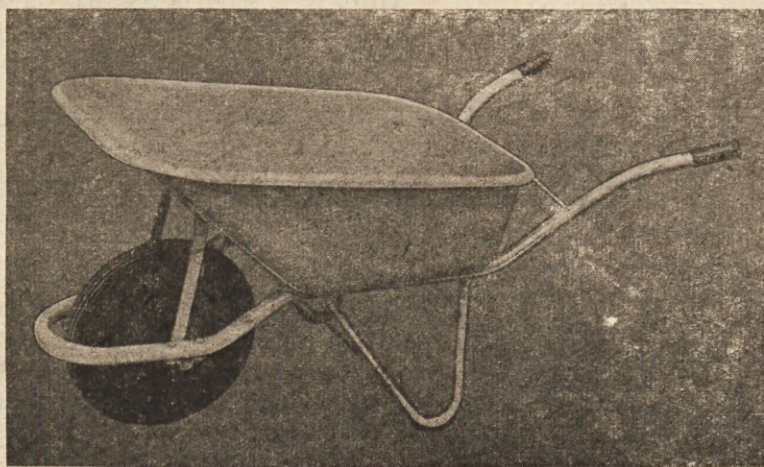
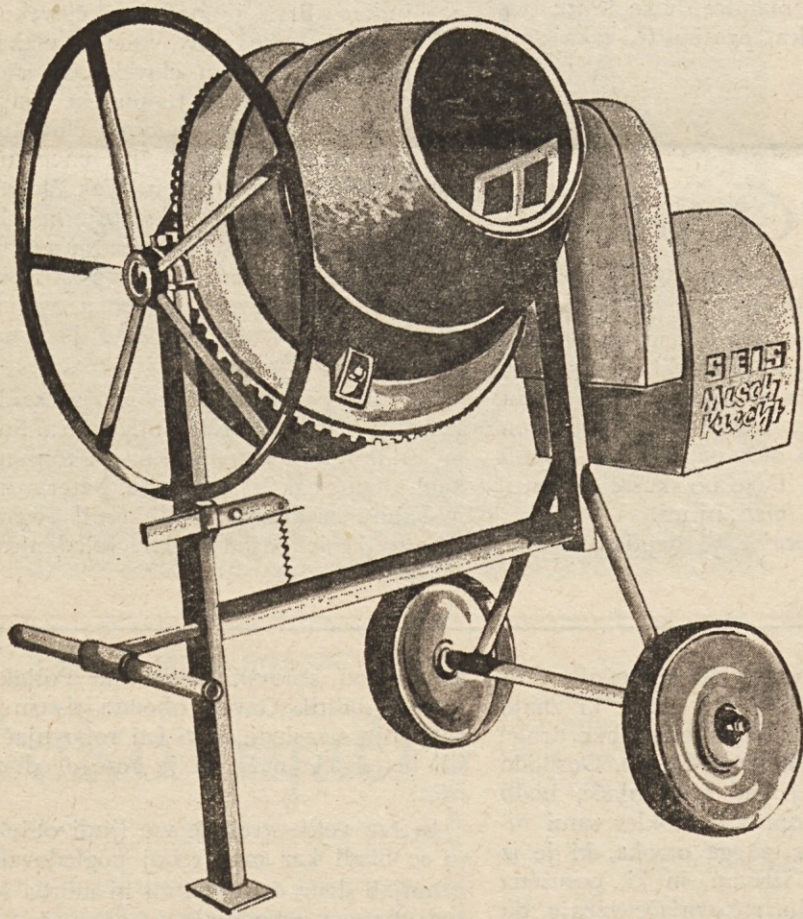
ČETRTEK, 15. maja: 16.00 Za otroke od 6. leta dalje: Zajček in studenec - 16.10 Jusuf vodar - 16.40 Aljoška na lovu - 17.35 Za mladino od 11. leta dalje: Vagabundi v svetu živali - 18.00 Človek v vesoljstvu - 18.20 Kapetan Smoky, lahko noč za najmlajše - 18.25 Raztrgane verige - 18.55 S skrito kamero (3) - 19.30 Čas v sliki - 20.00 športni pregled - 20.15 Sayonara - 22.40 Čas v sliki - nočna izdaja.

PETEK, 16. maja: 10.00 Plemenite živali - 10.30 Denar in življenje - 11.00 Vsega kriv - Zgledni učenc - Bledoličnik - 17.30 Avstrijsko prvenstvo v nogometu: GAK - Eisenstadt - 18.15 Čudna žival, lahko noč za najmlajše - 18.25 GAK - Eisenstadt, 2. polčas - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Varieté z risarji - 21.15 Časovno dogajanje - 22.15 Čas v sliki - nočna izdaja.

PRODAM po ugodni ceni 3 nove stružnice (Hobelbank), 1 sadno stiskalnico, 100-litrsko, za mošt, 3 plohe za stružnice, 100 mm debele, in 1 stiskalnico za olje. Blaž Planinschek, Hoberberg 29, P. Ruden.

ZA RAZVEDRILO

Potujoči prodajalec je prišel k hiši, kjer je slonel mali dečko. »Dečko«, je vprašal prodajalec, »je tvoja mama doma?« - »O seveda je,« je mali odgovoril. - Prodajalec je trkal in trkal, pa se nobeden ni oglašil. Potem je rekel dečku: »Sem mislil, da si rekel, da je tvoja mama doma.« - »Seveda je moja mama doma,« je dečko odgovoril, »samo jaz ne stanujem tukaj.«

ZA HIŠO IN DVOR IDEALNA
POSEBNA PONUDBA

1 mešalec za beton

kompletan z motorjem
za 220 ali 380 V, s
prevesnim kolesom
in mešalnim sodom

1 samokolnica

100-litrška,
enovito (brezživno)
korito, trajni ležaj, z
jamstvom
oboje le za

S 2595.-

KAUFHOF
VELETRGOVINAVALENTIN
in ANGELA

Blažej

PLIBERK - LIBUČE

tel. 04235-394 (noč. št. 302)

Damska moda

Scheibel

v veliki izbiri v strokovni trgovini

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11
Telefon 83 395